

**Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Szepietowie
18-210 Szepietowo**

tel. centr.: 086 275 89 00, fax 086 275 89 20, <http://www.odr.pl>, e-mail: wpodr@zetobi.com.pl

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI ROCZNEGO PROGRAMU
DZIAŁALNOŚCI PODLASKIEGO
OŚRODKA DORADZTWA ROLNICZEGO
W SZEPIETOWIE
W 2011 ROKU**

I. Wstęp

Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie w 2011 roku funkcjonował w uwarunkowaniach prawnych i organizacyjnych określonych ustawą z dnia 22 października 2004 roku o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. 2004 nr 251 poz. 2507 z późn. zm.) oraz statutem nadanym Podlaskiemu Ośrodkowi Doradztwa Rolniczego w Szepietowie Uchwałą Nr XLVI/532/10 z dnia 5 listopada 2010 roku przez Sejmik Województwa Podlaskiego.

Podstawowe zadania doradztwa rolniczego zdefiniowane zostały w art. 2 ust. 2a i 2b ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. Nr 251 poz. 2507 z późn. zm.) następująco: „Ośrodki wojewódzkie są samorządowymi wojewódzkimi osobami prawnymi. Zadaniem Centrum Doradztwa i ośrodków wojewódzkich jest prowadzenie doradztwa rolniczego obejmującego działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz wiejskiego gospodarstwa domowego, mające na celu poprawę poziomu dochodów rolniczych oraz podnoszenie konkurencyjności rynkowej gospodarstw rolnych, wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a także podnoszenie poziomu kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich”.

Zgodnie z art. 2 ust. 2a i 2b ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego, Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie jest samorządową wojewódzką osobą prawną (od dnia 1 sierpnia 2009 r.).

Zadania Podlaskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego na 2011 rok zostały określone w „Rocznym programie działalności PODR na 2011 rok”. Program ten został zaopiniowany przez Radę Społeczną Doradztwa Rolniczego Uchwałą Nr XXXI-62-9/2010 z dnia 8 października 2010 roku i zatwierdzony w dniu 5 listopada 2010 roku przez Sejmik Województwa Podlaskiego Uchwałą Nr XLVI/531/10.

Uwzględniając obowiązujący stan prawny oraz przyrodnicze, organizacyjne i ekonomiczne uwarunkowania produkcji rolniczej województwa podlaskiego, a także potrzeby doradcze podlaskich rolników działalność Podlaskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego koncentrowała się w 2011 r. na realizacji następujących celów strategicznych:

- 1. Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych.**
- 2. Dostosowywanie gospodarstw rolnych do obowiązujących standardów w zakresie technologii produkcji rolniczej, ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt.**
- 3. Wsparcie działań związanych z wielofunkcyjnym rozwojem obszarów wiejskich.**
- 4. Doskonalenie zawodowe rolników i mieszkańców wsi oraz upowszechnianie innowacji.**

Powyższe cele strategiczne realizowane były w 2011 roku przez doradców zatrudnionych w 14 powiatowych zespołach doradztwa rolniczego, przy merytorycznym wsparciu poszczególnych działów branżowych Podlaskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego. Realizacja odbywała się głównie poprzez:

- prowadzenie doradztwa indywidualnego i grupowego,
- organizowanie różnorodnych form szkoleniowych,
- prowadzenie działalności informacyjnej i wydawniczej,
- organizowanie wystaw, targów, pokazów, konkursów itp.

Aby mieć możliwość sprawnego monitorowania realizowanych zadań w 2010 roku wprowadzono system sprawozdawczości elektronicznej.

Przy realizacji zadań określonych Rocznym programem działalności Podlaskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego na 2011 rok, szczególną uwagę zwracano na jakość. Narzędziem umożliwiającym podnoszenie poziomu oferowanych usług jest System Zarządzania Jakością, który gwarantuje stały postęp i rozwój. System Zarządzania Jakością, tworzy ramy do ciągłego doskonalenia, w celu zwiększenia zadowolenia Klienta.

W 2011 roku Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie kontynuował prace nad doskonaleniem systemu zarządzania jakością, zgodnego z wymaganiami normy PN-EN ISO 9001:2009. System ten jest integralną częścią systemu zarządzania Ośrodka. System Zarządzania Jakością wprowadzony w Podlaskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Szepietowie, ma na celu zapewnienie zgodności usług z wymaganiami i oczekiwaniami Klientów w rozumieniu normy PN-EN ISO 9001:2009. Zakres systemu zarządzania jakością w Ośrodku obejmuje świadczenie usług edukacyjnych i doradczych rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich. W Ośrodku zostały zidentyfikowane procesy główne oraz procesy pomocnicze. Zidentyfikowanie i zarządzanie procesami jako systemem, pozwala na zwiększenie skuteczności w codziennej pracy oraz ułatwia osiągnięcie przyjętych celów. Nadzór nad systemem jest prowadzony poprzez bieżące audyty wewnętrzne, których w 2011 roku przeprowadzono 25. Sprawne funkcjonowanie systemu zostało potwierdzone podczas auditu zewnętrznego recertyfikacyjnego przeprowadzonego przez jednostkę certyfikującą IMQ w dniach 30.11 – 2.12.2011 roku. Ponadto rozszerzono zakres certyfikatu o organizację imprez targowo-wystawienniczych.

II. Realizacja zadań

Cel 1. Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych.

W 2011 roku Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie podjął szereg działań przyczyniających się do poprawy konkurencyjności podlaskich rolników. Doradcy starali się korzystnie wpłynąć na sytuację finansową gospodarstw rolnych między innymi poprzez upowszechnianie nowoczesnych i efektywnych ekonomicznie technologii produkcji rolniczej. Doradztwo technologiczne ukierunkowane było głównie na poprawę jakości oraz zagadnienia bezpośrednio związane z bezpiecznymi dla ludzi i środowiska metodami wytwarzania produktów roślinnych.

Upowszechnianie systemów produkcji i standardów jakościowych realizowano poprzez świadczenie rolnikom porad:

- z zakresu nowoczesnych, efektywnych ekonomicznie technologii produkcji na indywidualne zapotrzebowanie; udzielono 1891 porad,
- dotyczących uprawy roślin strączkowych w czystym siewie – 326 porad
- integrowanej ochrony roślin (273 porady), która będzie obejmowała wszystkich rolników od 1 stycznia 2014 roku.

Istotną pozycję w strukturze czasu pracy doradców stanowiła analiza stanu upraw, głównych rynków produkcji rolnej, produkcji pasz, analiz ekonomicznych oraz monitorowanie przebiegu najważniejszych prac polowych.

W 2011 roku prowadzono ocenę wpływu warunków pogodowych na przebieg wegetacji oraz wysokość plonów głównych roślin uprawnych. Wszystkie elementy tego zadania swoim zasięgiem obejmowały obszar całego województwa podlaskiego i koncentrowały się na następujących działaniach:

- ocena przezimowania zbóż ozimych i rzepaku,
- monitorowanie przebiegu najważniejszych prac polowych – realizacja tego zadania trwała praktycznie przez cały sezon wegetacyjny, poczynając od ruszenia wegetacji, poprzez siewy wiosenne, zbiory poszczególnych ziemioplodów, na orkach przedzimowych kończąc,
- szacunki plonów zbóż, rzepaku, ziemniaków (metoda próbných wykopów) i kukurydzy,
- ocena jakości technologicznej ziarna pszenicy.

Przesunięcie w 2010 roku zniw na skutek niesprzyjających warunków pogodowych, oraz obfite jesienne deszcze spowodowały konieczność siewów zbóż ozimych w znacznej mierze grubo po terminie agrotechnicznym (siewy żyta obserwowano nawet po 20 X). Dodatkowo trudna jesienna aura wymusiła konieczność przesunięcia zabiegów ochrony roślin

na okres wiosenny. Ponadto nierównomierne i wolne wschody, trwające nawet do drugiej połowy listopada sprawiły, iż rośliny zahamowały wegetację i były niedostatecznie rozwinięte, aby w dobrym stanie przetrwać zimę.

Po dokonaniu stanu oceny przezimowania wg stanu na dzień 11.04.2011 roku (czyli na ok. 7 dni po ruszeniu wegetacji) stwierdzono, że zboża ozime przetrwały zimę znacznie gorzej w stosunku do roku poprzedniego. Wg pięciopunktowej skali ocen średnia dla całego województwa w roku 2010 wyniosła 3,5, natomiast w 2011 roku tylko 3. Ogólny areal plantacji przeznaczonych do odorania w województwie podlaskim wyniósł 15 068 ha i stanowił aż 6,9% całej powierzchni zasiewów ozimin.

Oceną przezimowania rzepaku ozimego wiosną 2011 roku objęto ok. 47% powierzchni uprawy tej rośliny w województwie podlaskim tj. 3660 ha. Średnia ocena plantacji wyniosła 3,1 w skali 5 punktowej i była niższa o 0,6 punktu niż w roku 2010.

Wielkość odoranych plantacji w roku 2011, jak na rok oceniany w kraju jako niekorzystny dla uprawy rzepaku, w województwie podlaskim wyniosła tylko 95 ha tj. 2,8% ocenianej powierzchni.

Najistotniejszą przyczyną odorania ww. powierzchni w roku 2011, jak też niskich ocen (dostateczna na pow. 1050 ha i mierna na 356 ha) było w największym stopniu wymarznienie i wyprzenie, a nieco w mniejszym wymoknięcie i wysadzenie oraz wysmalanie roślin.

Wiosna 2011 r., w przeciwieństwie do jesieni 2010, okazała się łaskawa dla rolników województwa podlaskiego. Aura sprzyjała zasiewom, a opady na początku kwietnia wpłynęły jedynie nieznacznie na terminowość zasiewów (głównie pszenicy jarej). Najwcześniej zasiewy, bo już 26 marca rozpoczęto w powiecie grajewskim i kolneńskim 30 marca – rolnicy odsiewali plantacje, które nie przezimowały, najpóźniej zaś w powiecie suwalskim i wysokomazowieckim (4-5 kwietnia). Ubytki w zbożach ozimych rolnicy w przeważającej części uzupełnili poprzez sianie większej ilości niż w roku poprzednim mieszanek zbożowych i owsa.

Warunki agrometeorologiczne jakie wystąpiły w maju i czerwcu można uznać za optymalne. Odpowiednie uwilgotnienie i brak znaczących majowych przymrozków spowodowały bardzo dobry wzrost zarówno zbóż ozimych, jak i szybkie i wyrównane wschody oraz rozwój zbóż jarych. Po wykłoszeniu obserwowano bardzo dobre wypełnienie nasion w kłosie i dużą ilość kłosów produkcyjnych. Nie zaobserwowano też szczególnego nasilenia chorób zarówno grzybowych, jak i wirusowych w zbożach. W kilkunastu gminach zachodniej części województwa pojawiły się masowe naloty meszek, mszyc oraz skrzypionki atakujących głównie zboża, jednakże rolnicy zareagowali szybko stosując odpowiednie insektycydy.

Niestety z początkiem lipca 2011 roku wystąpiły opady w postaci deszczy nawalnych w połączeniu z miejscowymi wichurami. Bardzo duża ilość opadów oraz ich częstotliwość spowodowała w skrajnych przypadkach nawet podtopienia i zalania pól. Wzrósł też znacząco poziom wód gruntowych. Zaobserwowano wylegnięcia zbóż na znacznych arealach oraz proces porastania zbóż w kłosach.

Według danych zbieranych przez specjalistów PODR Szepietowo żniwa zakończyły się około 5 września i najdłużej trwały w powiecie suwalskim, sejneńskim i bielskim. Zauważono spadek jakości zwłaszcza zbóż konsumpcyjnych na skutek dużych opadów. Mniejsza niż w ubiegłych latach była liczba opadania oraz zawartość białka i glutenu. Na skutek nadmiernego uwilgotnienia kłosów następowało porastanie, zwłaszcza w pszenżytach, a w pszenicy zauważono nasilenie fuzariozy kłosów.

Według szacunkowych danych Podlaskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego ostateczne średnie plony w województwie podlaskim osiągnięte w roku 2011 kształtowały się na następującym poziomie:

1. Pszenica ozima	31,0 dt/ha
2. Pszenica jara	28,7 dt/ha
3. Pszenżyto ozime	25,9 dt/ha
4. Żyto ozime	21,3 dt/ha
5. Jęczmień ozimy	31,6 dt/ha
6. Jęczmień jary	28,7 dt/ha
7. Owies	24,5 dt/ha
8. Mieszanka zbożowa	27,5 dt/ha
9. Pszenżyto jare	25,9 dt/ha

Średnie arytmetyczne plony dziewięciu podstawowych zbóż w roku bieżącym były wyższe w stosunku do roku 2010 o 2,74 % i dotyczyły niemalże wszystkich gatunków zbóż, jedynie jęczmień ozimy, owies i pszenżyto jare plonowały na poziomie z roku ubiegłego. Warto nadmienić, że pomimo utrudnionych opadami deszczu żniw plony okazały się znacząco wyższe w zbożach, które stanowią większość podlaskich zasiewów tzn. mieszanki zbożowe i pszenżyta.

Szacunki plonów ziemniaka przeprowadzone na plantacjach ziemniaków w 82 punktach wykazały, że plony w roku 2011 roku są wyższe niż w roku ubiegłym. W zależności od grupy wczesności odmian były zróżnicowane. Dla odmian bardzo wczesnych i wczesnych wyniosły ok. 195 dt z ha, dla wczesnych 228 dt z ha, a dla średnio późnych i późnych ok. 262 dt

z hektara. Według GUS średni plon ziemniaków w województwie podlaskim w 2011 roku wyniósł 182 dt z ha.

Rok 2011 jest kolejnym rokiem spadku powierzchni uprawy ziemniaka w województwie. Według GUS powierzchnia uprawy wynosiła 17,6 tys. ha. Udział w powierzchni zasiewów w województwie (wg GUS) oscyluje w granicach 2,6-3,5%. Jest to jeden z najniższych wskaźników w kraju.

Jakość zbiorów była na ogół dobra, z wyjątkiem bulw pochodzących z plantacji porażonych zarazą ziemniaka oraz z gleb ciężkich, z nadmiarem wilgoci. Powierzchnia plantacji ziemniaków jadalnych w gospodarstwach na własne potrzeby jest bardzo mała i waha się od 0,20 do 0,30 ha, w kraju ok. 0,50 ha. Większa jest natomiast średnia powierzchnia uprawy ziemniaków przemysłowych, która wynosi ok. 5 ha. Mimo zaleceń przekazywanych przez doradców, bardzo mało rolników pobudzało lub podkiełkowało bulwy sadzeniaków. Nieliczni rolnicy zaprawiali je przed chorobami takimi jak: rizoktonioza, która na skutek chłódów i dużej ilości wilgoci w glebie w roku 2011 atakowała wschodzące rośliny. Choroba ta, łącznie ze zgniliznami bulw spowodowała wiosną przerzedzenia w obsadzie roślin. Niestety, jak w latach poprzednich rolnicy obsadzili plantacje sadzeniakami słabej jakości, które zebrali jesienią po nie najlepszym roku 2010. Obserwuje się brak wymiany sadzeniaków. W takiej sytuacji, z zawirusowanych i porażonych bulw chorobami bakteryjnymi i grzybowymi wyrosły rośliny chore, które nie wydały dobrego plonu. Obfite opady i odpowiednie temperatury sprzyjały nasileniu się zarazy ziemniaczanej i rozwojowi chwastów, szczególnie na plantacjach odmian bardzo wczesnych i wczesnych. W stosunku do lat poprzednich, w roku bieżącym bardzo małe było nasilenie stonki ziemniaczanej. Trwające wykopki w 2011 roku przy sprzyjającej pogodzie przebiegały nie najlepiej z powodu dużego zachwaszczenia plantacji. Należy się liczyć, że zebrane bulwy z porażonych roślin chorobami zwłaszcza z glebach cięższych gdzie był nadmiar wilgoci będą się źle przechowywały. Na glebach lżejszych, nadmiar wilgoci nie spowodował problemów we wzroście i rozwoju bulw. Plony bulw zebranych z tych glebach są zadawalające.

Z zakresu produkcji zwierzęcej realizowanych było 5 tematów mających na celu upowszechnienie wśród rolników nowoczesnych, efektywnych rozwiązań w zakresie utrzymania zwierząt oraz budownictwa wiejskiego. Realizując zadanie udzielono 827 porad indywidualnych.

W ramach tego zadania w 5 gospodarstwach zajmujących się hodowlą koni, owiec, drobiu, strusi, królików, pszczoł i ryb fachowego udzielono rolnikom fachowego doradztwa z zakresu innowacyjnych metod w chowie i hodowli zwierząt.

W ramach zadania Monitorowanie rynków przeprowadzano comiesięczne analizy sytuacji na rynkach produktów zwierzęcych: mleka, żywca wieprzowego i wołowego oraz sytuacji paszowej. Pozwoliło to na bieżące rozpoznanie koniunktury w produkcji zwierzęcej w województwie podlaskim. Zgodnie z planem wykonano 168 analiz.

Prowadzona była także pomoc w administrowaniu i przeprowadzaniu transferów Indywidualnymi Ilościami Referencyjnymi. W 2011 roku udzielono w 24 porad. Zadanie było skierowane głównie do producentów bezpośrednich i hurtowych, którzy potrzebowali pomocy w wypełnieniu dokumentacji wymaganej przez Agencję Rynku Rolnego związanej z gospodarowaniem kwotami mlecznymi.

PODR w Szepietowie sporządzał również raporty oddziaływania na środowisko. W 2011 roku ze względu na mniejszą ilość inwestycji budowlanych wykonano 4 raporty oddziaływania na środowisko oraz przygotowano 5 informacji o planowanym przedsięwzięciu na potrzeby decyzji środowiskowej.

Ośrodek prowadził ścisłą współpracę z Instytutem Zootechniki w Krakowie, w ramach którego realizowany jest 10-cio letni projekt badawczy „Opracowanie i monitoring efektywnych modeli produkcji zwierzęcej ze szczególnym uwzględnieniem obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)”. W ramach tego projektu w 2011 roku opracowano 225 analiz gospodarstw rolnych województwa podlaskiego obejmujących dane z zakresu warunków klimatyczno-przyrodniczych, kulturowych, warunków organizacyjnych-produkcyjnych oraz informacji dotyczących ekonomiki produkcji.

Zadania doradcze miały również na celu dostosowanie produkcji w gospodarstwach ekologicznych do wymagań rynku pod względem asortymentu oraz jakości wytwarzanych w gospodarstwie produktów. Doradztwo skoncentrowane było na wprowadzeniu nowoczesnych efektywnych technologii w uprawach najbardziej poszukiwanych produktów na rynku ekologicznym: warzyw, owoców, ziół i pszenicy orkisz. Z tego zakresu prowadzono 26 demonstracji w gospodarstwach ekologicznych oraz udzielono rolnikom 1080 porad.

17 gospodarstwach ekologicznych objęte było analizą technologiczno-ekonomicznych aspektów wdrażania produkcji ekologicznej w gospodarstwie. Uzyskane informacje były wykorzystane w procesie planowania i zarządzania gospodarstwem.

Doradztwo ekonomiczno-organizacyjne na indywidualne zapotrzebowanie rolników - to forma, która cieszyła się największym zainteresowaniem rolników. Porady najczęściej dotyczyły spraw finansowych, dlatego wymagały szczegółowych analiz i wyliczeń. Porady indywidualne świadczone były również przy opracowywaniu planów przedsięwzięć

i opracowywaniu dokumentacji związanej z pozyskiwaniem funduszy z UE. W 2011 roku udzielono 2109 porad z zakresu ekonomiki rolnictwa i ta wielkość została przekroczona o 40% z planowanych 1480.

Świadczone było również doradztwo z zakresu podatków w rolnictwie. W zdecydowanej większości, porady dotyczyły podatku VAT. Rolnicy pytali o procedurę zmiany systemu opodatkowania, prowadzenie ewidencji do celów podatkowych oraz kwalifikowanie kosztów do rozliczenia. Udzielono 961 porad z tego zakresu przekraczając planowaną ilość porad ze względu na duże zainteresowanie podatkiem VAT w rolnictwie.

W ramach zadań odpłatnych, prowadzenie były rozliczenia podatku VAT w gospodarstwach. W 2011 roku usługę taką zleciło Ośrodkowi 157 rolników, w stosunku do planowanych 100.

W roku 2011 wprowadzona została dodatkowa usługa w zakresie prowadzenia rachunkowości w pozarolniczej działalności gospodarczej rolników, obecnie z tej usługi korzysta 2 rolników.

Jednym z zadań realizowanych w 2011 roku, było prowadzenie różnorodnych analiz dotyczących działalności rolniczej, służących wspieraniu rolników w podejmowaniu decyzji organizacyjnych i finansowych. Prowadzone były:

- analizy celowości przejścia na ogólne zasady rozliczania podatku VAT; tego typu wyliczenia, na zapotrzebowanie rolników przygotowano dla 114 gospodarstw,
- analizy wrażliwości przedsięwzięć inwestycyjnych na zmiany koniunktury w rolnictwie; W 2011 roku analizy takie przygotowano dla 114 gospodarstw, korzystających głównie z kredytów preferencyjnych,
- analizy kosztów produkcji z wykorzystaniem programu „Eurokalk dla podstawowych produktów rolnych. W 2011 roku analizy takie prowadzone były na bazie 88 gospodarstw z województwa podlaskiego.
- analizy kosztów produkcji w działach specjalnych produkcji rolnej. W 2011 roku uzyskano dane z 21 gospodarstw, które pozwoliły na przygotowanie analizy kosztów produkcji miodu, brojlerów, brojlerów kurzych, tytoniu, warzyw.
- analizy kosztów mechanizacji produkcji w zależności od zastosowanej technologii i wykorzystanych środków technicznych. Analizy kosztów mechanizacji przeprowadzono dla 27 kierunków działalności rolniczych. Uzyskane w ten sposób dane, wykorzystane zostaną do szczegółowych opracowań.

Tematyka analiz kosztów produkcji cieszyła się dużym zainteresowaniem rolników i innych podmiotów, efektem tego było udzielenie 136 porad w tym zakresie.

Analiza produkcji w gospodarstwach rolnych w celu wyliczenia obniżonego dochodu rolniczego była działaniem wykonywanym przez pracowników PODR w Szepietowie w czasie pracy w komisjach szacujących straty klęskowe na terenie województwa podlaskiego. Efektem końcowym było 1922 wyliczenia obniżonego dochodu rolniczego w gospodarstwach rolnych dotkniętych klęską żywiołową.

Od kilku lat, PODR we współpracy z Instytutem Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej uczestniczy w zbieraniu danych rachunkowych w ramach systemu PL FADN. W dużej grupie gospodarstw rolnych z terenu województwa podlaskiego, zbierane są szczegółowe dane rachunkowe. Po zamknięciu roku obrachunkowego, rolnicy otrzymują raporty indywidualne zawierające szczegółowe informacje ekonomiczne dotyczące ich gospodarstw. Jest to doskonałe źródło danych niezbędnych do prawidłowego zarządzania gospodarstwem i planowania jego rozwoju. W 2011 roku, właściciele 814 gospodarstw otrzymali raporty z danymi za 2010 rok. Było to doskonałe źródło informacji niezbędnych do podejmowania decyzji organizacyjnych i inwestycyjnych w gospodarstwach. Kontynuowana była również współpraca z IERiGŻ-PIB w zakresie zbierania danych rachunkowych dla potrzeb PL FADN. W roku 2011 dane zbierane były z 807 gospodarstw rolnych. Planowano współpracę z 815 gospodarstwami, niestety liczba ta była mniejsza ze względu na dobór gospodarstw zgodny z wytycznymi IERiGŻ-PIB i zmianami rozliczenia PL FADN w roku 2011 - obciążeniem tego działania podatkiem VAT stawką w wysokości 23%.

Zadaniem dodatkowym realizowanym przez Ośrodek było badanie koniunktury w rolnictwie na potrzeby Szkoły Głównej Handlowej. Co kwartał do Instytutu Rozwoju Gospodarczego SGH przekazywane było 140 ankiet z województwa podlaskiego.

W 2011 roku upowszechniano również informacji na temat ubezpieczeń obowiązkowych w rolnictwie. Nawiązana została współpraca ze wszystkimi firmami ubezpieczeniowymi oferującymi takie ubezpieczenia, czyli Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A., Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”, Concordia Polskie Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych oraz HDI Asekuracja Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. W roku 2011 udzielono 470 konsultacji indywidualnych na ten temat. Obowiązek ubezpieczenia minimum 50% upraw powinien być spełniony w okresie od 1 lipca 2010 do 30 czerwca 2011 r. Zakłady ubezpieczeniowe przewidują, że ubezpieczenia od najczęściej występujących ryzyk, tj. suszy, gradobicia i wiosennych przymrozków zawierane będą na większą skalę w ramach oferowanych pakietów wiosennych.

W 2011 roku prowadzone były również badania cen na targowiskach i cen środków do produkcji rolnej u wybranych kontrahentów.

Lp.	Nazwa zadania i forma jego realizacji	Zakres	Wykonanie
1. (SPR/ PR)	Upowszechnianie systemów produkcji i standardów jakościowych w zakresie:		
	a) nowoczesnych, efektywnych ekonomicznie technologii produkcji roślinnej	wg potrzeb	1891
	b) roślin strączkowych w czystym siewie	wg potrzeb	326
	c) integrowanej ochrony roślin	wg potrzeb	273
2. (SPR/ PR)	Monitorowanie i ocena wpływu przebiegu wegetacji na wysokość i jakość plonów głównych roślin uprawnych:		
	a) ocena przezimowania zbóż ozimych i rzepaku	14	14
	b) monitorowanie najważniejszych prac polowych	14	14
	c) szacunki plonów zbóż, rzepaku, kukurydzy i ziemniaków	14	14
	d) ocena jakości technologicznej ziarna pszenicy	14	14
3. (SPR/ PZ)	Upowszechnianie nowoczesnych efektywnych rozwiązań w zakresie utrzymania zwierząt oraz budownictwa wiejskiego		
	a) współpraca z rolnikami zajmującymi się chowem lub hodowlą bydła mlecznego i mięsnego		
	- porady	wg potrzeb	518
	b) współpraca z rolnikami zajmującymi się chowem lub hodowlą trzody chlewnej		
	- porady	wg potrzeb	99
	c) współpraca z rolnikami zajmującymi się chowem lub hodowlą innych zwierząt (konie, owce, drób, strusie, króliki itp.)		
	- doradztwo	4	4
	- porady	wg potrzeb	126
	d) współpraca i pomoc organizacyjna z gospodarstwami zajmującymi się gospodarką pasieczną		
	- doradztwo	1	1
	- porady	wg potrzeb	51
	e) współpraca i pomoc organizacyjna w prowadzeniu gospodarki rybackiej		
	- doradztwo	wg potrzeb	-
	- porady	wg potrzeb	33
4. (SPR/ PZ)	Pomoc w administrowaniu i przeprowadzaniu transferów indywidualną kwotą mleczną		
	- wypełnianie wniosków	wg potrzeb	-
	- porady	wg potrzeb	24

Lp.	Nazwa zadania i forma jego realizacji	Zakres	Wykonanie
5. (SPR/ PZ)	Sporządzanie raportów oddziaływania na środowisko	wg potrzeb	4
6. (SPR/ PZ)	Przygotowanie informacji o planowanym przedsięwzięciu na potrzeby decyzji środowiskowej	wg potrzeb	5
7. (SPR/ OŚ)	Upowszechnienie nowoczesnych, efektywnych technologii w gospodarstwach prowadzonych metodami ekologicznymi:		
	a) doradztwo technologiczne w gospodarstwach ekologicznych na indywidualne zapotrzebowanie rolników	wg potrzeb	1080
	b) uprawa pszenicy orkisz – demonstracja	11	11
	c) uprawa owoców jagodowych i upraw sadowniczych – demonstracja	12	12
	d) uprawa ziół i warzyw – demonstracje	3	3
8. (SPR/ OŚ)	Analiza technologiczno- ekonomicznych aspektów wdrażania produkcji ekologicznej w wybranych gospodarstwach rolnych – prowadzenie zeszytu gospodarstwa ekologicznego	17	17
9. (DZE)	Zarządzanie gospodarstwem rolnym i planowanie jego rozwoju		
	a) doradztwo ekonomiczno-organizacyjne - porady,	1 480	2109
	b) podatki:		
	– porady,	343	961
	– podatek VAT w gospodarstwach – prowadzenie rozliczeń	100	157
	– analiza celowości przejścia na ogólne zasady rozliczania podatku VAT.	114	114
	c) prowadzenie rachunkowości w pozarolniczej działalności gospodarczej rolników	wg potrzeb	2
	d) prowadzenie rachunkowości w systemie FADN	815	807
	e) analiza raportów indywidualnych z gospodarstw prowadzących rachunkowość rolną	815	814
	f) ubezpieczenia obowiązkowe w rolnictwie – porady	285	470
	g) analiza produkcji w gospodarstwach rolnych w celu wyliczenia obniżonego dochodu rolniczego	wg potrzeb	1922
	h) analiza wrażliwości przedsięwzięć inwestycyjnych na zmiany koniunktury w rolnictwie.	94	114
	i) analiza kosztów produkcji z wykorzystaniem programu komputerowego „Eurokalk”.	87	88
	j) analiza kosztów produkcji w działach specjalnych produkcji rolnej.	21	21
	k) analiza kosztów mechanizacji w celu optymalizacji wyposażenia technicznego gospodarstw rolnych.	27	27

Lp.	Nazwa zadania i forma jego realizacji	Zakres	Wykonanie
	l) analiza kosztów produkcji – porady	wg potrzeb	136
10. (DZP/ PC)	Tworzenie grup producenckich		
	a) porady	wg potrzeb	53
	b) organizacja grup inicjatywnych producentów rolnych – doradztwo	8	8
	c) rejestracja grup producenckich – doradztwo	wg potrzeb	10
	d) rejestracja grup producenckich – sporządzanie dokumentacji	wg potrzeb	1
	e) bieżąca współpraca z grupą producencką – doradztwo	10	10
Monitoring rynków rolnych			
11. (SPR/ PZ)	Monitorowanie rynków (mleka, mięsa wieprzowego, mięsa wołowego), sytuacji paszowej oraz stanu UZ}	168	168
12. (DZE)	Monitoring targowisk w ramach Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej - przekazywanie cen do KSRIR w MRiRW i do PUW (ceny dostępne na stronie www.minrol.gov.pl)	8 targowisk 52 notowania	8 targowisk 52 notowania
13. (DZE)	Monitorowanie cen na targowiskach województwa podlaskiego.	16 targowisk 52 notowania	16 targowisk 52 notowania
14. (DZE)	Informacje o podmiotach rynkowych - notowania cen u wybranych kontrahentów: zaopatrzenie w środki do produkcji rolnej, ceny usług rolniczych itp.	51 kontrahentów 12 notowań	51 kontrahentów 12 notowań
15 (DZE)	Publikowanie cen w mediach: a) na stronie internetowej www.odr.pl.pl , b) w Gazecie Współczesnej – dodatku AGRO, c) w Radiu Białystok i Redakcji Rolnej TVP, d) w Wiadomościach Rolniczych,	16 targowisk 52 notowania	16 targowisk 52 notowania
16. (DZE)	Udostępnianie i przekazywanie cen do instytucji współpracujących: a) PUW Wydział Środowiska i Rolnictwa, b) ARR w Olsztynie – ceny prosiąt, ceny detaliczne, młyny, ubojnie (24 kontrahentów), c) CDR Brwinów,	52 notowania 24 notowania 4 notowania	52 notowania 24 notowania 8 notowań
17. (DZE)	Udostępnianie informacji rynkowej portalowi Farmer.pl – usługa świadczona umową.	16 targowisk 52 notowania	16 targowisk 52 notowania

W roku 2011 PODR w Szepietowie przeprowadził 45 doświadczeń polowych w 25 tematach badawczych oraz 12 wdrożeń.

Realizowany plan doświadczeń wynikał z potrzeb rolnictwa woj. podlaskiego w zakresie produkcji roślinnej i był opracowany we współpracy z Instytutem Uprawy

Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowym Instytutem Badawczym w Puławach, Centralnym Ośrodkiem Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej oraz Instytutem Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Poznaniu.

Doświadczenia zlokalizowane były w 14 gospodarstwach rolników indywidualnych, na polu doświadczalnym PODR w Szepietowie, a także w Zespole Szkół Rolniczych w Janowie.

Tematyka doświadczeń obejmowała następujące zagadnienia:

- badanie wartości gospodarczej nowych odmian zbóż i ziemniaka w warunkach glebowo-klimatycznych woj. podlaskiego w ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego. W grupie tej przeprowadzono razem 22 doświadczenia, w tym ze wszystkimi gatunkami zbóż (19 doświadczeń), ziemniakami (1 doświadczenie) i peluszką (2 doświadczenia). Na podstawie wyników z tych doświadczeń oraz uzyskanych w SDOO Krzyżewo opracowywana jest lista zalecanych odmian (LZO) – najbardziej przydatnych do uprawy w woj. podlaskim,
- wpływ terminu siewu na prezimowanie i plon rzepaku ozimego w warunkach glebowo-klimatycznych woj. podlaskiego,
- porównanie plonowania odmian rzepaku jarego,
- wpływ terminów siewu i zróżnicowanego nawożenia azotowego na plonowanie bezerukowej odmiany gorczycy białej Bamberka w warunkach klimatyczno-glebowych północno-wschodniej Polski.
- opracowanie elementów agrotechniki zbóż wpływających na wysokość plonów i jakość ziarna,
- porównanie różnych sposobów nawożenia (z wykorzystaniem obornika w nawożeniu zbóż) w polowej produkcji roślin,
- ocena skutków nawożenia roślin zróżnicowanymi dawkami potasu na tle nawożenia azotem,
- doświadczenia odmianowe PDO dla gospodarstw ekologicznych prowadzone w gospodarstwach ekologicznych,
- agrotechnika roślin pastewnych w gospodarstwach ekologicznych
- plonowanie rodów ziemniaków holenderskich.

Lp. (SPR/ DT)	Autor tematu	Temat doświadczenia	Ilość doświadczeń planowanych	Wykonanie
1.	Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych - Słupia Wielka	Porównanie plonowania nowych odmian pszenicy ozimej	4	4
2.		Porównanie plonowania nowych odmian pszenżyta ozimego	3	3
3.		Porównanie plonowania nowych odmian żyta	2	2
4.		Porównanie plonowania nowych odmian jęczmienia ozimego	2	2
5.		Porównanie plonowania nowych odmian pszenicy jarej	2	2
6.		Porównanie plonowania nowych odmian jęczmienia jarego	2	2
7.		Porównanie plonowania nowych odmian owsa	2	2
8.		Porównanie plonowania nowych odmian pszenżyta jarego	2	2
9.		Porównanie plonowania nowych odmian peluszeki	2	2
10.		Porównanie plonowania nowych odmian ziemniaków wczesnych	1	1
11.	IHAR Poznań	Wpływ terminu siewu na przetrzymywanie i plon rzepaku ozimego w warunkach glebowo-klimatycznych woj. podlaskiego.	3	3
12.		Porównanie odmian rzepaku jarego w warunkach glebowo-klimatycznych woj. podlaskiego	3	3
13.		Wpływ terminów siewu i zróżnicowanego nawożenia azotowego na plonowanie bezerukowej odmiany gorczycy białej Bamberka w warunkach klimatyczno-glebowych północno-wschodniej Polski	3	3
14.	IUNG-PIB Puławy	Ocena odmian żyta uprawianego w warunkach gospodarstw ekologicznych.	1	1
-		<i>Ocena odmian pszenicy ozimej uprawianej w warunkach gospodarstw ekologicznych</i>	2	0*
15.		Ocena odmian pszenicy ozimej uprawianej w warunkach gospodarstw ekologicznych PDO.	0	1
16.		Ocena odmian pszenżyta ozimego uprawianego w warunkach gospodarstw ekologicznych.	1	1
-		Ocena odmian pszenicy jarej uprawianej w warunkach gospodarstw ekologicznych	1	0*
17.		<i>Ocena odmian pszenicy jarej uprawianej w warunkach gospodarstw ekologicznych PDO.</i>	0	1
-		Ocena odmian jęczmienia jarego uprawianego w warunkach gospodarstw ekologicznych	1	0*
-		Ocena odmian owsa jarego uprawianego w warunkach gospodarstw ekologicznych	1	0*

Lp. (SPR/ DT)	Autor tematu	Temat doświadczenia	Ilość doświadczeń planowanych	Wykonanie
-		Ocena odmian pszenżyta jarego uprawianego w warunkach gospodarstw ekologicznych	1	0*
18.		<i>Ocena plonowania seradeli uprawianej jako wsiewka w zboża jare zbierane w różnych terminach w ekologicznym systemie gospodarowania.</i>	0	1
19.		<i>Ocena plonowania mieszanek grochu z owsem uprawianych na nasiona na glebach lekkich w ekologicznym systemie gospodarowania.</i>	0	1
20.		<i>Wpływ zróżnicowanego nawożenia potasem na pobranie i wykorzystanie azotu przez rośliny uprawne (ziemniaki, buraki cukrowe)</i>	0	2
21.		Porównanie różnych systemów nawożenia w polowej produkcji roślin.	2	2
22.		Wpływ jesiennej dawki azotu na plon i jakość ziarna żyta ozimego.	1	1
23.		Wpływ przedsiewnego nawożenia azotem pszenicy ozimej na wielkość i jakość plonu.	1	1
24.	HZPC Poznań	Plonowanie rodów ziemniaków holenderskich.	1	1
25.	JSC (Belarusian Potash Company)	Wpływ różnych dawek nawozu na plonowanie użytków zielonych	1	1
Razem			45	45

* Różnica w nazwie tematów przyjętych do planu, a wykazanych w realizacji wynika z faktu, że plan PODR jest konstruowany w okresie jesiennym kiedy instytuty naukowe z którymi realizujemy doświadczenia terenowe nie mają jeszcze sprecyzowanych tematów. Dopiero w okresie wiosennym kiedy mają już zatwierdzone tematy badawcze, podpisują z Ośrodkiem umowy i dopiero wówczas ostatecznie jest znany temat jak również rozmiar realizowanych doświadczeń.

Zgodnie z planem przeprowadzono 12 wdrożeń, na których uprawiano odmiany najwyżej plonujące w doświadczeniach PDO. Wdrożenia prowadzono wg założeń produkcji integrowanej, uwzględniającej zrównoważone nawożenie i ochronę roślin. Rolnicy mogli ocenić nowe odmiany na podstawie większego łanu.

Wyniki uzyskane w doświadczeniach upowszechniano poprzez publikacje, szkolenia, lustracje terenowe oraz wystąpienia w radiu i telewizji.

Wyniki doświadczeń zakończonych opublikowane zostaną w corocznie wydawanym biuletynie "Wyniki doświadczeń terenowych za 2011 rok".

Ciekawsze wyniki doświadczeń publikowano w „Wiadomościach Rolniczych”, dostosowując treść artykułów do pory roku.

Lp. (SPR/ DT)	Autor tematu	Temat wdrożenia	Liczba wdrożeń planowanych	Wykonanie
1.	Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego Szepietowo	Zintegrowana uprawa pszenicy ozimej.	1	1
2.		Zintegrowana uprawa pszenżyta ozimego.	2	2
3.		Zintegrowana uprawa żyta.	2	2
4.		Zintegrowana uprawa jęczmienia ozimego.	1	1
5.		Zintegrowana uprawa pszenicy jarej.	1	1
6.		Zintegrowana uprawa jęczmienia jarego.	1	1
7.		Zintegrowana uprawa owsa.	2	2
8.		Zintegrowana uprawa pszenżyta jarego.	2	2
Razem			12	12

Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego wspierał rolników w poprawianiu konkurencyjności ich gospodarstw także poprzez:

- inspirowanie do podejmowania grupowego działania i tworzenia grup producenckich,
- pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych oraz korzystaniu ze wsparcia w ramach PROW w piątym roku wdrażania Programu.

Zadaniem doradców była pomoc w wypełnianiu i wypełnianie wniosków o płatności bezpośrednie oraz o dopłaty do materiału siewnego, a także opracowywanie planów przedsięwzięć dla osób i podmiotów ubiegających się o kredyty preferencyjne z dopłatą ARiMR do oprocentowania. W 2011 roku przygotowano 523 planów przedsięwzięć. Plan w tym zakresie został znacznie przekroczony głównie z powodu ograniczonej możliwości ubiegania się przez rolników o formy wsparcia finansowego ze środków UE.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, stworzył nowe możliwości uzyskania wsparcia finansowego z UE. Udzielana była pomoc instruktażowa rolnikom i innym mieszkańcom wsi w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej ze środków UE.

Upowszechniane były informacje na temat możliwości i warunków uzyskania pomocy na modernizację gospodarstw. W roku 2011 w ramach działania PROW 2007-2013, podczas składania wniosków, udzielono 1383 porady z tego zakresu. Nabór wniosków ogłoszono od 3 stycznia 2011, w tym czasie opracowano 1115 wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”. W roku 2011 przygotowano łącznie 97 wniosków o płatność.

Opracowywano również wnioski do innych działań PROW 2007 -2013. W roku 2011 bardzo dużym zainteresowaniem cieszyły się wnioski o dofinansowanie w ramach działania „Ułatwienie startu młodym rolnikom”. Podczas tegorocznej kampanii naboru wniosków

udzielono 1286 porad. Pracownicy PODR przygotowali również 260 wniosków o przyznanie pomocy w ramach tego działania. Powodem tak dużego zainteresowania było zwiększenie dwukrotnie środków na ten cel przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W roku 2011 nie było naboru wniosków na „Renty strukturalne”, ale w związku z połączeniem tego działania w roku minionym z działaniem „Ułatwienie startu młodym rolnikom” dużym zainteresowaniem rolników cieszyły się porady w tym zakresie, których udzielono 107.

W ramach działania „Wsparcie gospodarstw niskotowarowych” zostało udzielonych 35 porad. W roku 2011 nie ogłoszono naboru wniosków do tego działania.

Lp.	Nazwa zadania i forma jego realizacji	Zakres	Wykonanie
1. (SPR/ PR)	Płatności obszarowe:		
	a) porady	wg potrzeb	5660
	b) wypełnianie wniosków	wg potrzeb	10292
2. (SPR/P R)	Dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiałów siewnych:		
	a) porady	wg potrzeb	776
	b) wypełnianie wniosków	wg potrzeb	73
3. (DZE)	Opracowanie planów przedsięwzięć dla osób i podmiotów ubiegających się o kredyty preferencyjne	125	523
PROW			
Lp.	Nazwa zadania i forma jego realizacji	Zakres	Wykonanie
4. (DZE)	Modernizacja gospodarstw rolnych:		
	a) porady,	wg potrzeb	1383
	b) opracowanie wniosku o przyznanie pomocy,	150	1115
	c) opracowanie planu rozwoju gospodarstwa,	wg potrzeb	1107
	d) opracowanie wniosku o płatność.	137	97
5. (DZE)	Ułatwianie startu młodym rolnikom:		
	a) porady,	wg potrzeb	1286
	b) przygotowanie dokumentów tj. wypełnienie wniosku o przyznanie pomocy, opracowanie planu rozwoju gospodarstwa, wypełnienie wniosku o płatność	83	260
6. (DZE)	Renty strukturalne:		
	a) porady,	wg potrzeb	107

PROW			
Lp.	Nazwa zadania i forma jego realizacji	Zakres	Wykonanie
	b) przygotowanie dokumentacji	wg potrzeb	-
7. (DZE)	Wsparcie gospodarstw niskotowarowych:		
	a) porady,	wg potrzeb	35
	b) przygotowanie wniosku	wg potrzeb	-
8. (SPR/ PR)	Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności:		
	a) porady,	wg potrzeb	474
	b) przygotowanie wniosku	wg potrzeb	26
9. (DZP/ PC)	Grupy producenckie:		
	a) porady,	wg potrzeb	54
	b) przygotowanie dokumentacji	wg potrzeb	-
10. (DZP/ PC)	Działania informacyjne i promocyjne:		
	a) porady,	wg potrzeb	26
	b) przygotowanie wniosku	wg potrzeb	-
11. (DZP/ PC)	Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej:		
	a) porady,	wg potrzeb	22
	b) przygotowanie dokumentacji	wg potrzeb	-

Beneficjentami wymienionych powyżej działań PROW tj. „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”, „Działania informacyjne i promocyjne” i „Grupy producenckie” wspierających konkurencyjność sektora rolnego są funkcjonujące przedsiębiorstwa lub grupy producenckie, a więc podmioty które mają zorganizowaną księgowość. Stąd w niewielkim stopniu korzystają z pomocy PODR w celu sporządzania dokumentacji. Są to najczęściej udzielone porady, głównie współpracującym z PODR grupom producenckim lub rozpoczynającym funkcjonowanie mikroprzedsiębiorcom.

Cel 2.

Dostosowywanie gospodarstw rolnych do obowiązujących standardów w zakresie technologii produkcji rolniczej, ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt.

Dostosowanie gospodarstw rolnych do obowiązujących standardów w zakresie technologii produkcji rolniczej, ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt w 2011 roku polegało głównie na wykonywaniu usług w ramach działania: Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów oraz udzielaniu rolnikom porad z zakresu obowiązujących norm. Udzielono 1768 porad w zakresie minimalnych wymogów wzajemnej zgodności dla gospodarstw rolnych objętych systemem płatności bezpośrednich ze szczególnym uwzględnieniem: zdrowotności roślin, bezpieczeństwa żywności, substancji organicznej gleby, struktury gleby oraz bezpieczeństwa i higieny pracy w gospodarstwie rolnym. Rolników obowiązują już wymagania z zakresu dobrej kultury rolnej, ochrony środowiska, identyfikacji i rejestracji zwierząt, zdrowia publicznego ludzi, zdrowia zwierząt i zdrowotność roślin. Ich spełnienie jest warunkiem otrzymania – w pełnej wysokości – dopłat bezpośrednich, a także płatności: rolnośrodowiskowych na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania i z tytułu zalesiania gruntów.

Cel ten realizowany był również poprzez 6 tematów technologiczne z produkcji zwierzęcej w 84 punktach. Zadania obejmowały zagadnienia związane z dostosowaniem gospodarstw utrzymujących zwierzęta do wymogów ochrony środowiska poprzez pomoc we właściwym rozpoznaniu potrzeb gospodarstwa w tym zakresie oraz zaplanowaniu budowy niezbędnych urządzeń. Treść zadań związana była również z poprawą jakości technologii produkcji w celu dostosowania jej do wymogów rynku krajowego i UE. W zadaniach tych główny nacisk kierowany był na spełnienie wymagań „wzajemnej zgodności” (*cross-compliance*):

- w zakresie ochrony cieląt w świetle wzajemnej zgodności - plan 14 gospodarstw – wykonano 14 analiz gospodarstw.
- w gospodarstwach produkujących mleko - plan 22 gospodarstw – wykonano 22 analiz gospodarstw.
- w gospodarstwach produkujących żywiec wołowy - plan 7 gospodarstw – wykonano 7 analiz gospodarstw.
- w produkcji trzody chlewnej - plan 11 gospodarstw – wykonano 11 analiz gospodarstw.
- w zakresie składowania, przechowywania i zagospodarowania nawozów naturalnych zgodnie z wymogami ochrony środowiska - plan 11 gospodarstw – wykonano 11 analiz gospodarstw.

- w zakresie budowy, modernizacja i rozbudowa budynków inwentarskich dostosowanych do wymogów wzajemnej zgodności - plan 19 gospodarstw – wykonano 19 analiz gospodarstw.

W ramach powyższego celu z zakresu ekologii i ochrony środowiska udzielono 770 porad na indywidualne zapotrzebowanie rolników, w tym: 146 na temat podnoszenia żyzności gleby, 204 na temat ochrony gleb przed zanieczyszczeniami substancjami niebezpiecznymi, 84 na temat ochrony ptaków i siedlisk przyrodniczych, 30 dotyczących kształtowania krajobrazu rolniczego i 306 wykorzystania w rolnictwie odnawialnych źródeł energii. Prowadzonych było 79 demonstracji (3 więcej niż zaplanowano) mających na celu upowszechnienie dobrych praktyk chroniących glebę i wody.

Doradcy posiadający uprawnienia doradców rolnośrodowiskowych, (wpisani na listę CDR Brwinów) świadczyli doradztwo i usługi odpłatne związane z osią II. PROW 2007–2013 „Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich w zakresie programów rolnośrodowiskowych, zalesień gruntów rolnych, oraz zalesień gruntów innych niż rolne. Udzielili rolnikom w tym zakresie 3674 porad, opracowali 1058 Planów działalności rolnośrodowiskowej, a w 233 planach sporządzonych w latach poprzednich wprowadzili zmiany polegające na rozszerzeniu zobowiązania lub dokonali korekt. Usługowo przygotowano dla 3091 beneficjentów wnioski rolnośrodowiskowe, a dla 160 gospodarstw plany nawozowe. W 139 gospodarstwach poprowadzono obowiązującą rolników realizujących programy rolnośrodowiskowe dokumentację. Sporządzono 5 wniosków o przyznanie płatności na zalesianie.

Tematyka wyżej wymienionych zadań miała umożliwić rozpoznanie potrzeb gospodarstw, zdiagnozować problemy oraz wskazać możliwe rozwiązania technologiczno-organizacyjne, które pozwolą na spełnienie norm oraz uzyskiwanie dostępu do płatności pomocowych po wdrożeniu wymogów cross-compliance.

Lp.	Nazwa zadania i forma jego realizacji	Zakres	Wykonanie
1. (SPR/ PR)	Minimalne wymagania wzajemnej zgodności dla gospodarstw rolnych objętych systemem płatności bezpośrednich ze szczególnym uwzględnieniem:		
	a) zdrowotności roślin - porady,	wg potrzeb	621
	b) bezpieczeństwa żywności - porady,	wg potrzeb	367
	c) substancji organicznej gleby - porady,	wg potrzeb	207
	d) struktury gleby – porady,	wg potrzeb	201
	e) BHP w gospodarstwie rolnym – porady.	wg potrzeb	372
2. (SPR/ PZ)	Minimalne wymagania wzajemnej zgodności dla gospodarstw rolnych – porada/doradztwo		
	a) utrzymujących cielecia		

Lp.	Nazwa zadania i forma jego realizacji	Zakres	Wykonanie
	-doradztwo	14	14
	- porada	wg potrzeb	222
	b) produkujących mleko		
	- doradztwo	22	22
	- porada	wg potrzeb	587
	c) produkujących trzodę chlewną		
	- doradztwo	11	11
	- porada	wg potrzeb	120
	d) produkujących żywиеc wołowy		
	- doradztwo	7	7
	- porada	wg potrzeb	108
	e) prowadzących hodowlę kurcząt brojlerów		
	- doradztwo	wg potrzeb	-
	- porada	wg potrzeb	16
3. (SPR/ PZ)	Porady indywidualne w zakresie przestrzegania Ustawy o Ochronie Zwierząt	wg potrzeb	225
4. (SPR/ OŚ)	Upowszechnianie uprawy roślin wpływających na podniesienie żyzności gleby:		
	a) podniesienie żyzności gleby poprzez wprowadzenie do uprawy roślin motylkowych – demonstracje	38	39
	b) podnoszenie żyzności gleby – porady	wg potrzeb	146
5. (SPR/ OŚ)	Ochrona wód gruntowych przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez substancje niebezpieczne		
	- demonstracje	24	24
	- porady	wg potrzeb	204
6. (SPR/ OŚ)	Ochrona dzikiego ptactwa i siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – porady.	wg potrzeb	84
7. (SPR/ OŚ)	Kształtowanie krajobrazu rolniczego za szczególnym uwzględnieniem roli zadrzewień, zakrzewień śródpolnych – porady.	wg potrzeb	30
8. (SPR/ PZ)	Składowanie, przechowywanie i zagospodarowanie nawozów naturalnych zgodnie z wymogami ochrony środowiska		
	- doradztwo	11	11
	- porada	wg potrzeb	283
9. (SPR/ PZ)	Budowa, modernizacja i rozbudowa budynków inwentarskich dostosowanych do wymogów wzajemnej zgodności		
	- doradztwo	19	19
	- porada	wg potrzeb	178
10. (SPR/ OŚ)	Działania ograniczające zmiany klimatyczne i ich wpływ na rolnictwo i środowisko		
	a) zagospodarowanie odpadów z gospodarstwa – demonstracje	14	16

Lp.	Nazwa zadania i forma jego realizacji	Zakres	Wykonanie
	b) wykorzystanie w rolnictwie odnawialnych źródeł energii – porady	wg potrzeb	306
11. (DZP/ GA)	Poprawa stanu estetycznego i sanitarno- higienicznego gospodarstw – demonstracje	19	18*
12. (DZP/ GA)	Zachowanie odpowiednich warunków sanitarno – higienicznych w gospodarstwie rolnym – porady	wg potrzeb	265**
PROW			
Lp.	Nazwa zadania i forma jego realizacji	Zakres	Wykonanie
1. (SPR/ PR)	Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów:		
	a) zasady przyznawania pomocy	wg potrzeb	1352
	b) sporządzenie oceny gospodarstwa rolnego w zakresie spełniania wymogów wzajemnej zgodności	wg potrzeb	419
	c) opracowanie planu dostosowania gospodarstwa rolnego do wymogów wzajemnej zgodności	wg potrzeb	-
	d) sporządzenie oceny gospodarstwa rolnego w zakresie spełnienia wymogów wzajemnej zgodności łącznie z dodatkowymi usługami	wg potrzeb	203
2. (SPR/ OŚ)	„Programy rolnośrodowiskowe:	X	X
	a) porady na indywidualne zapotrzebowanie rolników	wg potrzeb	3674
	b) opracowanie planów rolnośrodowiskowych	620	1058
	c) opracowanie wniosków o płatności rolnośrodowiskowe	1520	3091
	d) prowadzenie rejestrów działań rolnośrodowiskowych	wg potrzeb	62
	e) przygotowanie dokumentów obowiązujących w gospodarstwach prowadzonych metodami ekologicznymi	wg potrzeb	79
	f) sporządzanie planów nawozowych	wg potrzeb	160
	g) sporządzanie ekspertyz przyrodniczych	wg potrzeb	-

* mniejsze wykonanie wynika z faktu przejścia specjalistki z PZDR w Bielsku Podlaskim po urlopie macierzyńskim na dłuższy urlop wychowawczy wcześniej nie planowany

** podana liczba nie obejmuje porad z zakresu higieny technologii produkcji rolniczej

Cel 3.

Wsparcie działań związanych z wielofunkcyjnym rozwojem obszarów wiejskich.

Stałym od wielu lat problemem obszarów wiejskich województwa podlaskiego jest niska dochodowość rodzin wiejskich, niski poziom życia, oraz wysokie bezrobocie (często ukryte). Tym negatywnym zjawiskom towarzyszy brak aktywności i umiejętności współpracy międzyludzkiej. Ludzie nie pomagają sobie wzajemnie, nie zawiązują organizacji wspólnego działania (gospodarczego, społecznego), są nieufni, zakładają że każde nowe wyzwanie przyniesie tylko niepowodzenia. Aby ten stan zmienić Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, już od kilku lat podejmuje działania aktywizujące mieszkańców wsi.

Szansą na przyspieszenie wielofunkcyjnego rozwoju jest pozyskiwanie przez rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich środków finansowych w ramach PROW 2007-2013 w takich działaniach jak: „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”.

W działaniu cieszącym się największym powodzeniem tj. „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, celem pomocy w podjęciu decyzji o składanie wniosku prowadzona była ankietyzacja wszystkich zainteresowanych. Rolnikom spełniającym kryteria dostępu, udzielana była pomoc przy opracowywaniu wniosków (o dofinansowanie, o refundację). Dzięki powyższym działaniom powstały nowe miejsca pracy w usługach, handlu, w gałęziach związanych z otoczeniem rolnictwa, przetwórstwie oraz w turystyce wiejskiej.

Działanie „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” jest sposobem na znalezienie źródła utrzymania, dla osób odchodzących z rolnictwa. Promowanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców wsi, oraz pomoc w tworzeniu „małych firm” jest ważnym elementem rozwijania ekonomicznych podstaw regionu. W minionym roku świadczyliśmy pomoc instruktażową, osobom samodzielnie sporządzającym dokumentację do uzyskania wsparcia ze środków UE, pomagaliśmy w wyborze najkorzystniejszej formy finansowania planowanych przedsięwzięć. Po ogłoszeniu naboru wniosków pomagaliśmy sporządzać odpowiednią dokumentację.

Wieś podlaska dysponuje unikalnymi zasobami przestrzennymi, przyrodniczymi, kulturowymi i ludzkimi. Wykorzystując te uwarunkowania, wiele gospodarstw rolnych ma szansę na zwiększenie dochodów poprzez rozwijanie działalności agroturystycznej. Równocześnie produkowana przez nie żywność (jakościowo z reguły znacznie lepsza niż przemysłowa), odpowiednio zagospodarowana, daje szansę na poprawę warunków życia.

Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej świadczone było poprzez doradztwo organizacyjno-prawne, mające na celu pomoc w utworzeniu nowych gospodarstw agroturystycznych, oraz pracę nad podniesieniem standardów świadczonych usług w już istniejących gospodarstwach agroturystycznych. Skoncentrowane było głównie na wskazywaniu odpowiedniego przygotowaniu i wyposażeniu kwatery, zagospodarowaniu otoczenia oraz marketingu usług agroturystycznych. Popularyzowaniu agroturystyki służył przeprowadzony także w ramach KSOW „Konkurs na najciekawszy projekt z zakresu turystyki wiejskiej zrealizowany z udziałem funduszy unijnych”. Zakończeniem działania było opracowanie i wydanie pozycji „Dobre praktyki w agroturystyce w województwie podlaskim”, finansowane z funduszy KSOW.

Ciągle jeszcze nowym działaniem w ofercie PODR, bo realizowanym trzeci rok, jest wspieranie funkcjonowania organizacji pozarządowych, dającym mieszkańcom wsi możliwość pocucia uczestnictwa we wspólnocie i współtworzeniu. W tym celu kontynuowaliśmy rozpoczętą na przełomie lat 2008/2009 pracę na rzecz inspirowania lokalnych społeczności do zakładania formalnych organizacji pozarządowych (NGOs), oraz wspierania w ich funkcjonowaniu. Współpraca z organizacjami (stowarzyszenia, spółdzielnie, koła gospodyń wiejskich itp.) polegała głównie na dostarczaniu im informacji, pomaganiu w pisaniu projektów, wspieraniu realizacji projektów i innych zadań merytorycznych podejmowanych przez te organizacje. Współpracowaliśmy także z wszystkimi Lokalnymi Grupami Działania w realizacji sprawdzonego już w Europie Programu LEADER.

Dodatkowo w ramach wsparcia działań związanych z rozwojem obszarów wiejskich udzielono 628 porad z tematyki:

- Poprawa stanu estetycznego gospodarstw i terenów mieszkalnych,
- Tworzenie i funkcjonowanie gospodarstw agroturystycznych,
- Produkt regionalny i lokalny (kulinaria, rękodzieło).

Współpraca Podlaskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z uczelniami, instytucjami i szkołami obejmowała: zaproszenia do uczestnictwa w imprezach targowych organizowanych przez PODR, wymianę wydawnictw, wypożyczenia międzybiblioteczne. W 2011 roku wysłano do podlaskich uczelni 40 zaproszeń do uczestnictwa w imprezach targowo-wystawienniczych. Ponadto doradcy PODR byli zaangażowani merytorycznie w pomoc i konsultacje przy powstawaniu prac dyplomowych, licencjackich i magisterskich.

Współpraca była prowadzona z:

a) uczelniami:

- Wyższą Szkołę Menadżerską w Białymstoku - Kierunek Turystyka i Rekreacja,

- Politechniką Białostocką - Wydział Zarządzania,
 - Państwową Wyższą Szkołę Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży,
 - Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Suwałkach - Instytut Agrobiznesu,
 - Wyższą Szkołę Agrobiznesu w Łomży,
 - Uniwersytetem Humanistyczno-Przyrodniczym w Siedlcach (dawna nazwa: Akademia Podlaska)
- b) instytutami:
- Instytut Ochrony Roślin,
 - Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach (połączenie dawnego Instytutu Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa w Warszawie i Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych w Falentach),
 - Instytut Zootechniki w Krakowie,
 - Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.
- c) szkołami kształcącymi w zawodach rolniczych na poziomie średnim i zawodowym w woj. podlaskim, a w szczególności ze szkołami podległymi Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi:
- Zespół Szkół Rolniczych im. Krzysztofa Kluka w Rudce,
 - Zespół Szkół Techniczno-Rolniczych im. Stanisława Staszica w Sejnach,
 - Zespół Szkół Rolniczych w Janowie,
 - Zespół Szkół w Marianowie,
 - Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Suwałkach.
- a także z innymi szkołami i centrami kształcenia praktycznego, a między innymi:
- Zespół Szkół Rolniczych im. Stanisława Reymonta w Czartajewie
 - Zespół Szkół Rolniczych im. Wincentego Witosa w Ostrożanach
 - Zespół Szkół w Wojewodzinie
 - Zespół Szkół Agropresiębiorczości w Zambrowie,
 - Zespół Szkół im. gen. Ludwika Michała Paca w Dowspudzie,
 - Zespół Szkół Rolniczych w Krzyżewie,
 - Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego w Białymstoku,
 - Centrum Kształcenia Praktycznego w Wysokiem Mazowieckiem,
 - Technikum dla Dorosłych w Grabowie.

PODR w Szepietowie współpracował z redakcjami pism branżowych, a także lokalnych i samorządowych, radiem i telewizją oraz portalami internetowymi.

Współpraca obejmowała:

- zapraszanie dziennikarzy na organizowane konferencje, wystawy, prezentacje, targi, patronaty medialne,
- przygotowywanie informacji prasowych,
- przygotowywanie kampanii promocyjnych,
- przekazywanie do prasy informacji i opracowań dotyczących rolnictwa oraz komunikatów prasowych,
- uczestnictwo w programach radiowych i telewizyjnych na temat rolnictwa,
- współpraca z mediami elektronicznymi, w tym portalami rolniczymi.

Ponadto PODR kontynuował współpracę z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz rolnictwa, takimi jak: Podlaska Izba Rolnicza, zawodowe związki rolnicze i branżowe związki producentów.

Lp.	Nazwa zadania i forma jego realizacji	Zakres	Wykonanie
1. (DZP/ PC)	Promocja przedsiębiorczości i rozwijania ekonomicznych podstaw regionu		
	a) opracowanie „mapy przedsiębiorczości województwa”	1	1
	b) problemy przedsiębiorczości na wsi - ankiety	280	300
	c) podejmowanie dodatkowych źródeł dochodu - porady	wg potrzeb	213
	d) tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw – porady	wg potrzeb	78
2. (DZP/ PC)	Współpraca z Lokalnymi Grupami Działania w zakresie trwałego rozwoju obszarów wiejskich		
	a) bieżąca współpraca z LGD – doradztwo,	15	15
	b) udział w opracowaniu lub realizacji projektów współfinansowanych ze środków pomocowych wynikających z Lokalnych Strategii Rozwoju	20	16*
3. (DZP, DZP/ GA)	Budowa kapitału ludzkiego na obszarach wiejskich poprzez wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych (NGOs)		
	a) założenie i rejestracja organizacji pozarządowej (NGOs):		
	– doradztwo,	wg potrzeb	56
	– pomoc w sporządzeniu dokumentacji.	wg potrzeb	10
	b) współpraca z istniejącymi organizacjami pozarządowymi (NGOs) poprzez:		
	– promocje lokalnych organizacji pozarządowych	44	44
	– merytoryczne wspieranie przedsięwzięć realizowanych przez NGOs – doradztwo,	wg potrzeb	17
	– udział w opracowaniu lub realizacji projektów	38	30*
	c) problemy w funkcjonowaniu NGOs - ankiety	70	78
	d) porady	wg potrzeb	110

Lp.	Nazwa zadania i forma jego realizacji	Zakres	Wykonanie
4. (DZP/ GA)	Inspirowanie do rejestracji produktów regionalnych na Liście Produktów tradycyjnych - doradztwo.	9 produktów	9 produktów
5. (DZP/ GA)	Współpraca z istniejącymi organizacjami pozarządowymi (NGOs) poprzez:		
	– merytoryczne wspieranie przedsięwzięć realizowanych przez NGOs – doradztwo	15	15
	– udział w opracowywaniu lub realizacji projektów	wg potrzeb	-
6. (DZP/ GA)	Analiza możliwości uzyskania wsparcia w ramach działania PROW „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej – ankiety	290	285**
7. (DZP/ GA)	Tworzenie nowych gospodarstw agroturystycznych - demonstracje	10	10
8. (DZP/ GA)	Podniesienie standardów świadczonych usług w istniejących gospodarstwach agroturystycznych – doradztwo.	21 gospodarstw	20**
9. (DZP/ GA)	Upowszechnianie zasad sprzedaży bezpośredniej w gospodarstwie rolnym - doradztwo	13	13
10. (DZP/ GA)	Promocja produktów lokalnych i regionalnych (rękodzieło, wyroby kulinarne) - doradztwo	27 producentów	28
11. (MDW/ IP)	Współpraca z podlaskimi uczelniami poprzez:		
	a) współorganizacja konferencji realizowanych przez PODR	wg potrzeb	-
	b) zaproszenia do uczestnictwa w imprezach targowych PODR,	wg potrzeb	40
	c) wymianę wydawnictw,	wg potrzeb	15 uczelni
	d) wypożyczenia międzybiblioteczne.	wg potrzeb	-
12. (MDW/ IP)	Współpraca ze szkołami rolniczymi województwa podlaskiego:	24	
	- przekazywanie do bibliotek szkolnych wydawnictw PODR,	wg potrzeb	2 szkoły
	- prezentacja szkół rolniczych i nowych zawodów na łamach Wiadomości Rolniczych,	wg potrzeb	-
	- udostępnianie zbiorów biblioteki PODR nauczycielom, uczniom	wg potrzeb	tak
13. (MDW/ IP)	Współpraca z mediami:	25	312
	a) organizowanie konferencji prasowych,	wg potrzeb	-
	b) przygotowywanie informacji i komunikatów prasowych,	wg potrzeb	132

Lp.	Nazwa zadania i forma jego realizacji	Zakres	Wykonanie
	c) przygotowywanie kampanii promocyjnych w mediach,	wg potrzeb	6
	d) patronaty medialne,	wg potrzeb	17
	e) zaproszenia na imprezy targowe PODR, konferencje.	wg potrzeb	157
14. (MDW/ IP)	Współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz rolnictwa.	wg potrzeb	101

* Zaplanowane ilości sporządzanych projektów i pomoc w ich realizacji okazały się liczbami zbyt optymistycznymi jak na możliwości organizacji pozarządowych (NGOs) i osoby prywatne realizujące swoje przedsięwzięcia w ramach Lokalnych Strategii Rozwoju. Rozwój kapitału społecznego w środowisku wiejskim w roku 2011 nie był tak szybki jak oczekiwaliśmy planując w miesiącach sierpień/wrzesień 2010 ww. zadania.

** Mniejsze wykonanie wynika z faktu przejścia specjalistki z PZDR w Bielsku Podlaskim po urlopie macierzyńskim na dłuższy urlop wychowawczy wcześniej nie planowany.

PROW			
Lp.	Nazwa zadania i forma jego realizacji	Zakres	Wykonanie
1. (DZP/ PC)	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw:		
	a) porady,	wg potrzeb	421
	b) przygotowanie dokumentacji	wg potrzeb	31
2. (DZP/ PC)	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (działanie osi 4 Leader):		
	a) porady	wg potrzeb	173
	b) przygotowanie dokumentacji	wg potrzeb	7
3. (DZP/ PC,GA)	Odnowa i rozwój wsi:		
	a) porady,	wg potrzeb	35
	b) przygotowanie dokumentacji	wg potrzeb	0
4. (DZP/ GA)	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej:		
	a) porady	wg potrzeb	1537
	b) wnioski o dofinansowanie	wg potrzeb	178
	c) wnioski o płatność	wg potrzeb	46

Cel 4.

Doskonalenie zawodowe rolników i mieszkańców wsi oraz upowszechnianie innowacji.

Potrzeby w zakresie doskonalenia zawodowego rolników i mieszkańców obszarów wiejskich w 2011 roku obejmowały zagadnienia, pomagające przystosować się rolnikom do funkcjonowania w zmieniających się uwarunkowaniach. W związku z tym podstawowe działania koncentrowały się na przygotowywaniu rolników do pozyskiwania środków finansowych w ramach płatności powiązanych ze spełnieniem określonych wymagań oraz na modernizację i rozwój gospodarstw.

Cel ten był realizowany różnorodnymi pozaszkolnymi formami kształcenia, a w szczególności poprzez stworzenie oferty usług edukacyjnych obejmującej:

- a) szkolenia,
- b) seminaria,
- c) warsztaty,
- d) konferencje,
- e) kursy.

Ponadto rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich zainteresowanym zdobywaniem i podnoszeniem kwalifikacji zawodowych udzielane były porady z tego zakresu.

Działalność szkoleniowa koncentrowała się na doskonaleniu technologii produkcji roślinnej i zwierzęcej pod kątem zasady wzajemnej zgodności, oraz uzyskiwania płatności powiązanych ze spełnieniem określonych wymagań.

Bardzo istotnym zagadnieniem omawianym na szkoleniach był dobrostan zwierząt gospodarskich, oraz wymogi wynikające z Ustawy o ochronie zwierząt w świetle wymagań wzajemnej zgodności. Ponadto doradcy rolnośrodowiskowi organizowali seminaria dotyczące zasad realizacji programów rolnośrodowiskowych w ramach PROW 2007–2013, które cieszyły się dużym zainteresowaniem rolników.

W ramach upowszechnienia „Transformacja do praktyki rolniczej wyników doświadczeń terenowych” przeprowadzono łącznie 32 seminaria, które odbywały się we wsiach, gdzie prowadzone były doświadczenia. W czasie szkoleń zapoznano uczestników z wynikami doświadczeń, prezentując nowe odmiany zbóż i ziemniaków, a także nowe technologie produkcji. W ramach warsztatów „Prezentacja doświadczeń i kolekcji kukurydzy na polu doświadczalnym” w sezonie 2011 z tematyką realizowaną na polach doświadczalnych zapoznanych zostało 27 020 słuchaczy. Uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z postępem biologicznym i technologicznym na przykładzie doświadczeń polowych. W seminariach uczestniczyli i rolnicy - praktycy, a także doradcy, pracownicy samorządów

oraz jednostek obsługujących rolnictwo. Celem powyższych spotkań było pokazanie w praktyce polowej możliwości uzyskania różnych efektów produkcyjnych przy wykorzystaniu potencjału poszczególnych odmian, przy zastosowaniu różnych poziomów intensywności gospodarowania. Obserwacje poczynione podczas objazdu doświadczeń oraz kontakt osobisty z realizującymi tematy pozwala korygować własne działania w ramach dobrych praktyk, eliminować błędy i doskonalić własne sposoby gospodarowania.

Odrębną grupę stanowiły warsztaty dla rolników i uczniów szkół rolniczych naszego województwa, obejmujące całokształt zagadnień związanych z produkcją biopaliwa. popularyzowano uprawę roślin energetycznych do produkcji biopaliw oraz „biopaliwowni” na potrzeby własne gospodarstwa. W warsztatach uczestniczyło 566 osób. Oprócz rolników w warsztatach uczestniczyli uczniowie i nauczyciele z 9 szkół średnich o profilu rolniczym (Białystok, Czarajew, Janów, Mońki, Michałowo, Marianowo, Łomża, Sokółka, Supraśl, Suchowola), oraz studenci z dwóch wyższych uczelni o profilu rolniczym funkcjonujących w województwie podlaskim (Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach i Wyższej Szkoły Agrobiznesu w Łomży). Wprowadzenie roślin oleistych przyczynia się do poprawy zmianowania w gospodarstwie, a uprawa rzepaku do wzbogacania gleby w substancję organiczną po przyoraniu resztek poźniwnych, jak też wykorzystania produktów ubocznych w postaci makuchów w żywieniu zwierząt gospodarskich. Warsztaty były prowadzone metodą wykładu i pokazu. Pokazy tłoczenia odbywały się na bazie urządzeń zainstalowanych w „Centrum edukacji i produkcji biopaliw na własne potrzeby” w Podlaskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Szepietowie. Warsztaty umożliwiły zapoznanie się z urządzeniami do produkcji biopaliw, jak też przybliżyły procedury związane z zakładaniem składu podatkowego. Realizacja tego zadania przyczyniła się do aktywizacji rolników i tworzenia grup producenckich w kierunku uprawy roślin oleistych i przetwarzania ich na biopaliwa.

W 2011 roku Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie zorganizował konferencję wojewódzkiej na temat: „Kiszonka z całych kolb kukurydzy (LKS) w żywieniu krów mlecznych”. Technologia ta ma na celu sporządzanie kiszonki o maksymalnej koncentracji energii oraz uzyskanie najwyższej strawności zakiszanego materiału. Kiszonka LKS jest propozycją wysokowartościowej paszy, która znakomicie nadaje się jako wzbogacenie dawki żywieniowej, zarówno wysokowydajnych krów mlecznych, jak również dostarczenie skoncentrowanej energii w żywieniu pastwiskowym stosowanym w mniejszych gospodarstwach naszego regionu.

Szczególne znaczenie miało także informowanie na temat możliwości pozyskiwania środków finansowych na rozwój gospodarstw, oraz zapoznanie rolników z zasadami rozliczania podatku VAT i ubezpieczeń w rolnictwie.

Rolnikom i mieszkańcom wsi stworzona była również możliwość odpłatnego udziału w szkoleniach i kursach nadających uprawnienia tj. stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy, obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin, integrowanej produkcji roślin, operatorów kombajnów zbożowych. Przeprowadzono 101 szkoleń z zakresu stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy, w których uczestniczyło 2 768 osób, jedno szkolenie w zakresie obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin dla 21 osób, jedno szkolenie z Integrowanej Produkcji Roślin dla 11 osób, 6 kursów dla operatorów kombajnów zbożowych, w których udział wzięło 120 osób, w tym jeden pracownik Ośrodka, a także przeprowadzono 2 egzaminy dla 6 osób na tytuł zawodowy w zawodzie rolnik.

Lp.	Temat	Rodzaj formy kształcenia	Liczba form	Wykonanie
1. (SPR/ PR)	Zasady przyznawania płatności w ramach wsparcia bezpośredniego	seminarium	14	14
2. (SPR/ PR)	Rośliny strączkowe i motylkowate drobnonasienne w gospodarstwie, uprawa i zasady wsparcia finansowego	seminarium	42	43
3. (SPR/P R)	Edukacja rolników i uczniów szkół rolniczych z zakresu technologii produkcji biopaliwa w gospodarstwie rolnym	warsztaty	wg potrzeb	10
4. (SPR/ PR)	Technologia produkcji ziemniaków o wysokich walorach jakościowych	seminarium	1	1
5. (SPR/ PZ)	Choroby metaboliczne krów mlecznych i ich wpływ na ekonomikę produkcji mleka – objawy, przyczyny i profilaktyka powstawania zaburzeń	seminarium	32	32
6. (SPR/ PZ)	Kiszonka z całych kolb kukurydzy (LKS) w żywieniu krów mlecznych	konferencja wojewódzka	1	1
7. (SPR/ PZ)	Dobrostan zwierząt gospodarskich w świetle ustawy o ochronie zwierząt	konferencja wojewódzka	1	1
8. (SPR/ PZ)	Dobrostan zwierząt gospodarskich oraz wymogi wynikające z Ustawy o ochronie zwierząt w świetle wymagań <i>wzajemnej zgodności</i>	seminarium	16	18

Lp.	Temat	Rodzaj formy kształcenia	Liczba form	Wykonanie
9. (SPR/ PZ)	Wymogi dotyczące utrzymania zwierząt gospodarskich, warunkujące otrzymanie funduszy pomocowych Unii Europejskiej	seminarium	12	12
10. (SPR/ DT)	Transformacja do praktyki rolniczej wyników doświadczeń terenowych	seminarium	24	32
11. (SPR/ DT)	Prezentacja doświadczeń i kolekcji kukurydzy na polu doświadczalnym	warsztaty	wg potrzeb	8
12. (SPR/ OŚ)	Realizacja programów rolnośrodowiskowych w ramach PROW 2007 – 2013	seminarium	102	102
13. (SPR/ OŚ)	Zarządzanie gospodarstwem ekologicznym	seminarium	34	34
14. (SPR/ OŚ)	Gospodarowanie na obszarach Natura 2000	seminarium wojewódzkie	1	1
15. (DZE)	Podatek VAT w rolnictwie	seminarium	56	58
16. (DZE)	Zobowiązania rolników wynikające z pomocy finansowej uzyskanej w ramach PROW i kredytów preferencyjnych	seminarium	56	54*
17. (DZP/ PC)	Możliwości wsparcia finansowego działalności innej niż rolnicza	seminarium	44	44
18. (DZP/ PC)	Inicjowanie działań zmierzających do tworzenia organizacji grupowej współpracy	seminarium	32	32
19. (DZP/ GA)	Możliwości wsparcia finansowego dodatkowej działalności pozarolniczej	seminarium	17	18
20. (DZP/ GA)	Zagospodarowanie zagrody wiejskiej zgodnie z KDPR	seminarium	14	14
21. (DZP/ GA)	Organizacja gospodarstwa agroturystycznego	seminarium	9	9
22. (DZP/ GA)	Formy sprzedaży środków spożywczych w gospodarstwach rolnych	seminarium	16	16

Lp.	Temat	Rodzaj formy kształcenia	Liczba form	Wykonanie
23. (MDW)	Szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy	szkolenie	70	101
24. (MDW)	Szkolenie w zakresie obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin	szkolenie	wg potrzeb	1
25. (MDW)	Kurs dla operatorów kombajnów zbożowych	kurs	wg potrzeb	6
26. (MDW)	Integrowana Produkcja Roślin – szkolenie	szkolenie	wg potrzeb	1

** W związku z zainteresowaniem rolników problematyką podatku VAT w gospodarstwach rolnych zostało przeprowadzone dwa szkolenia więcej w tym zakresie, tym samym przeprowadzonych o dwa szkolenia mniej z tematu „Zobowiązania rolników wynikające z pomocy finansowej uzyskanej w ramach PROW i kredytów preferencyjnych”*

Z wyżej wymienionej oferty usług edukacyjnych PODR w Szepietowie skorzystało ponad 37 tys. osób.

Wsparciem tych działań było opracowanie i rozpowszechnienie materiałów informacyjnych i szkoleniowych.

Coraz więcej mieszkańców obszarów wiejskich poszukuje informacji w Internecie. Na stronie internetowej PODR Szepietowo (www.odr.pl), umieszczono 292 publikacje, w tym artykuły, sprawozdania, fotoreportaż, notatki prasowe, ogłoszenia i komunikaty, a także najciekawsze artykuły z bieżących numerów „Wiadomości Rolniczych”. Publikowane były w kategoriach: Informacje o PODR, Aktualności, Imprezy targowe, Wydawnictwa, Programy i projekty, Produkcja roślinna, Produkcja zwierzęca, Ekonomika, Ochrona środowiska, Ekologia, Przedsiębiorczość, Agroturystyka, Dom i Rodzina, Szkolenia.

Promocja działalności PODR Szepietowo na stronie internetowej obejmowała:

- prezentację obowiązujących wymogów i standardów jakościowych,
- popularyzację informacji o możliwościach korzystania z instrumentów wsparcia gospodarstw rolnych,
- popularyzowanie wiedzy i osiągnięć naukowych oraz praktycznych w rolnictwie,
- promocję imprez wystawienniczo-targowych PODR,
- prezentację pracy wdrożeniowo-upowszechnieniowej,
- prezentację współpracy z instytucjami o podobnym profilu działalności, w tym również, współpracy międzynarodowej Ośrodka.

Poprzez Biuletyn Informacji Publicznej były publikować informacje, komunikaty dotyczące przetargów oraz ogłoszenia. W 2011 roku na Biuletynie Informacji Publicznych PODR zamieszczono 45 informacji i ogłoszeń.

Informacje rolnicze upowszechnianie były na tablicach ogłoszeń. W dyspozycji PODR jest 130 tablicach informacyjnych, które znajdują się w urzędach gmin i Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego. Umożliwiało to przekazywanie w tradycyjny sposób informacji w postaci ogłoszeń, komunikatów, notowań cen targowiskowych.

Popularyzacja wiedzy i informacji rolniczej odbywała się również w wydawnictwach PODR.

Lp.	Tytuł	Rodzaj wydawnictwa	Termin wydania	Nakład	Realizacja
1.	Ekologicznie w domu i w zagrodzie	broszura	czerwiec	2000	0*
2.	Technologia produkcji roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych w czystym siewie w warunkach województwa podlaskiego	broszura	luty	2000	2000
3.	Genetyczne i żywieniowe uwarunkowania mięsności świń	ulotka	październik	1000	1000
4.	Publikacja – Wyniki doświadczeń terenowych za rok 2010 r.	broszura	luty	500	500
5.	Wiadomości Rolnicze – 11 numerów w nakładzie ~4400 miesięcznie, w tym w prenumeracie ~ 4335	czasopismo	grudzień 2010 - grudzień 2011	48 400	44 000
6.	Katalog wystawców - Regionalna Wystawa Zwierząt i Dni z Doradztwem Rolniczym	broszura	czerwiec	1000	1000
7.	Katalog wystawców - Wiosenne Targi Ogrodnicze i Pszczelarskie.	broszura	kwiecień	300	300
8.	Katalog wystawców - Targi Ogrodnicze i Pszczelarskie „Jesień w sadzie i ogrodzie”	broszura	październik	300	300
9.	Katalogi zwierząt bydła, trzody, koni, owiec - Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych i Dni z Doradztwem	broszura	czerwiec	1000	600
10.	Wiosenne Targi Ogrodnicze i Pszczelarskie	plakat B3	marzec	1000	1000
11.	Podlaskie Targi Budownictwa Wiejskiego i Zielona Gała	plakat B3	kwiecień	1000	1000
12.	Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych i Dni z Doradztwem	plakat B3	maj	1500	1500
13.	Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych i Dni z Doradztwem	plakat A1	maj	200	200
14.	Targi AgroEkoTurystyczne	plakat B3	czerwiec	1000	500
15.	Dzień Kukurydzy, Wojewódzki Konkurs Orki	plakat B3	sierpień	1000	1000
16.	Targi Ogrodnicze „Jesień w sadzie	plakat B3	październik	1000	1000

Lp.	Tytuł	Rodzaj wydawnictwa	Termin wydania	Nakład	Realizacja
	i ogrodzie”				
17.	Wystawa Zwierząt i Dni z Doradztwem Rolniczym.	plakat B3	maj	200	200
18.	Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych i Dni z Doradztwem	zaproszenie	maj	600	600
19.	Papier firmowy	-	luty	wg potrzeb	-
20.	Wizytówki i identyfikatory	-	wg potrzeb	wg potrzeb	3 510
21.	Materiały konferencyjne i szkoleniowe	-	wg potrzeb	wg potrzeb	-
22.	Zaproszenia	-	wg potrzeb	wg potrzeb	1199
23.	Pisma marketingowe	-	wg potrzeb	wg potrzeb	18

* *Nie przygotowano broszury „Ekologicznie w domu i zagrodzie”. W to miejsce dokonano uzupełnienia i korekty broszury z 2010 roku „Zarządzanie gospodarstwem ekologicznym”, na którą było duże zapotrzebowanie rolników prowadzących produkcję metodami ekologicznymi oraz rolników przystępujących do programów RŚ w roku 2011 (realizujących pakiet 2. Rolnictwo ekologiczne).*

Plan wydawniczy obejmował 23 pozycje, w tym 3 tytuły to wydawnictwa merytoryczne, które wydano w nakładzie 3500 egzemplarzy. Wydano jeszcze 4 tytuły poza planem, były to wznowienia:

1. Ulotka pt.: Korzystanie z usług doradczych - nakład 1000 egz.,
2. Broszura pt.: Zarządzanie gospodarstwem ekologicznym - nakład 1000 egz.
3. Broszura pt.: Tradycyjne rośliny w ogrodach wiejskich - nakład 1000 egz.,
4. Broszura pt.: Organizacja gospodarstwa agroturystycznego - nakład 1000 egz.

Od 21 lat PODR w Szepietowie wydaje Wiadomości Rolnicze, które w 2011 roku wydawane były w nakładzie 44 000 egz., tj. o 9% mniejszym niż zakładano. Nakład uległ obniżeniu w związku ze zmniejszoną liczbą prenumeratorów. W miesięczniku opublikowano 288 artykułów i notatek prasowych przygotowanych przez doradców rolniczych. W XIX edycji konkursu na „Najlepsze wydawnictwo wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego”, którego finał odbył się w październiku 2011, Wiadomości Rolnicze zostały sklasyfikowane na pierwszym miejscu wśród wszystkich, ocenianych w konkursie czasopism.

Wydawnictwa PODR dostępne są m.in. w Bibliotece fachowej w Centrali PODR w Szepietowie. Działalność biblioteczna polegała na gromadzeniu, przechowywaniu materiałów bibliotecznych, oraz uzupełnianiu zasobów bibliotecznych o nowości książkowe, czasopisma fachowe, materiały szkoleniowe, materiały pokonferencyjne z zakresu rolnictwa,

ze szczególnym uwzględnieniem wydawnictw prezentujących osiągnięcia podlaskiego rolnictwa, gospodarstw agroturystycznych, ekologicznych i innych.

Na koniec 2011 roku księgozbiór obejmował – 12250 egz. i 67 tytułów czasopism. Dokonano 1394 wypożyczeń, i udostępniono 1427 egz. w czytelni na miejscu.

W korzystaniu ze zbiorów bibliotecznych pomocne były bazy bibliograficzne: SIGŻ i Teksty oraz baza aktów prawnych LEX.

Każdy czytelnik miał możliwość samodzielnego lub z pomocą bibliotekarza dokonania wyboru materiałów. Do dyspozycji czytelnika przeznaczone było stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu.

Popularyzacja książek i idei czytelnictwa realizowano poprzez: zorganizowanie 3 kiermaszy wydawnictw rolniczych podczas imprez organizowanych przez PODR, stałą wystawę czasopism rolniczych znajdujących się w bibliotece, reklamę oferty biblioteki na stronie internetowej Ośrodka i na łamach Wiadomości Rolniczych, popularyzację czytelnictwa Wiadomości Rolniczych i prasy rolniczej w bibliotece PODR i bibliotekach w powiatowych zespołach doradztwa rolniczego.

Lp.	Nazwa zadania i forma jego realizacji	Zakres	Wykonanie
1. (MDW/ IP)	Upowszechnienie informacji rolniczej na stronie internetowej PODR (www.odr.pl):	266	292
	– produkcja roślinna,	25	21
	– produkcja zwierzęca,	30	17
	– doświadczałnictwo,	6	9
	– ekologia i ochrona środowiska,	60	23
	– ekonomika	50	51
	– przedsiębiorczość, programy i projekty	36	5
	– gospodarstwo domowe i agroturystyka,	29	13
	– szkolenia,	32	15
	– inne	-	138
2. (MDW/ IP)	Biuletyn Informacji Publicznej – strona podmiotowa PODR w Szepietowie – informacje, przetargi, ogłoszenia	12	45
3. (MDW/ IP)	Publikacja artykułów w Wiadomościach Rolniczych:	256	288
	– produkcja roślinna,	29	37
	– produkcja zwierzęca,	30	42
	– doświadczałnictwo,	6	8
	– programy rolnośrodowiskowe i ekologia,	65	40
	– ekonomika	55	23
	– przedsiębiorczość, programy i projekty	38	42

Lp.	Nazwa zadania i forma jego realizacji	Zakres	Wykonanie
	– gospodarstwo domowe i agroturystyka,	33	45
	– inne	-	51
4. (MDW/ IP)	Upowszechnienie informacji rolniczej na tablicach ogłoszeń komunikaty i ogłoszenia, notowania cen (liczba tablic).	131 tablic	130*
5. (MDW/ IP)	Działalność biblioteczna		
	– wypożyczenia,	wg potrzeb	1394
	– czytelnia – wykorzystanych materiałów,	wg potrzeb	1427

* na skutek remontu likwidacja tablicy

W 2011 rok były również przeprowadzone liczne przedsięwzięć w formie konkursów.

Ośrodek zgłosił 10 rolników do XVIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu Rolnik Farmer Roku.

PODR w Szepietowie był współorganizatorem konkursu „Bezpieczne gospodarstwo rolne” i dwóch konkursów z branży zwierzęcej: Ogólnopolskiego Konkursu na Hodowcę i Fermę Bydła Mlecznego i Mięsnego na który zgłosił 9 kandydatów oraz Ogólnopolskiego Konkursu Producent Trzody Chlewnej na który zgłoszono 3 uczestników. PODR w Szepietowie zgłaszał również uczestników do konkursów Eurozagroda oraz Estetyczne i bezpieczne gospodarstwo agroturystyczne.

Ośrodek uczestniczył także w realizacji konkursu „Nasze kulinarne dziedzictwo”, który polegał na identyfikacji i promocji regionalnej żywności Podlasia, oraz na inspirowaniu działań na rzecz rozwoju i sprzedaży. Do konkursu zakwalifikowało się 87 produktów regionalnych.

Pozyskując dofinansowania w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich PODR organizował konkursy:

- Agroliga 2011 na szczeblu wojewódzkim (10 gospodarstw i 3 firmy z branży około rolniczej) oraz seminarium podsumowujące ten konkurs, w którym uczestniczyło 150 osób,
- konkurs na najciekawszy projekt z zakresu turystyki wiejskiej zrealizowany z udziałem funduszy unijnych,
- konkurs „Przyjazna wieś”
- konkurs na najlepsze gospodarstwo ekologiczne,
- wojewódzki konkurs orki pługami tradycyjnymi.

W celu popularyzacji produkcji ekologicznej i przetwórstwa produktów ekologicznych zorganizowany został konkurs wojewódzki na najlepsze gospodarstwo ekologiczne. Konkurs rozstrzygnięto podczas Targów AgroEkoTurystycznych w Augustowie. Odbyło się seminarium podsumowujące konkurs obejmujący prezentację gospodarstw, popularyzację dobrych praktyk rolniczych oraz aktualne dla zarządzania gospodarstwem tematy: "Ekologiczna uprawa owoców miękkich" i "Zastosowanie przyjaznych środowisku systemów grzewczych ze szczególnym uwzględnieniem kolektorów słonecznych". W etapie krajowym konkursu w kategorii „ekologia-środowisko” gospodarstwo z województwa podlaskiego zajęło I miejsce.

Po raz pierwszy w naszym województwie przeprowadzony został konkurs „Przyjazna wieś” na najlepszy projekt w zakresie infrastruktury realizowany na terenach wiejskich przy wsparciu środków unijnych od 2004 roku. Pierwszy etap konkursu przeprowadzony został przez Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie na zlecenie Regionalnego Sekretariatu Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Województwa Podlaskiego. Do etapu wojewódzkiego zgłoszono 14 projektów, w tym 13 zrealizowanych przez samorządy gminne i jeden przez stowarzyszenie mieszkańców, które oceniła Regionalna Komisja Konkursowa. Konkurs „Przyjazna Wieś” przeprowadzany jest w całym kraju jako projekt sieciujący. Organizatorem na poziomie centralnym jest Sekretariat Centralny Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich działający przy Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Ideą konkursu jest wskazanie i nobilitacja przykładów infrastruktury wiejskiej, która dobrze służy mieszkańcom, aktywizuje, wspiera przedsiębiorczość i turystykę.

15 października 2011 r. w Podlaskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Szepietowie odbyło się seminarium podsumowujące konkurs, skierowany do gospodarstw agroturystycznych, na najciekawszy projekt z zakresu turystyki wiejskiej zrealizowany z udziałem funduszy unijnych. W konkursie wzięło udział 13 gospodarstw zajmujących się agroturystyką lub turystyką wiejską. Celem konkursu było wyłonienie najbardziej atrakcyjnych, nowatorskich i przyjaznych dla turystów produktów turystycznych, wspieranie inicjatyw regionalnych i lokalnych, których efektem jest tworzenie produktów turystycznych oraz upowszechnianie i promocja dobrych praktyk w agroturystyce.

Wojewódzki konkurs orki pługami tradycyjnymi po raz czwarty w 2011 roku zorganizowano podczas Podlaskiego Dnia Kukurydzy wspólnie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego. Jego celem było popularyzowanie prawidłowej agrotechniki, właściwe wykorzystanie sprzętu oraz promowanie postawy „być najlepszym”. Składał się z dwóch etapów: rejonowego i wojewódzkiego. W eliminacjach rejonowych uczestniczyło 14 zawodników (po 1 z każdego powiatu). Eliminacje rejonowe wyłoniły sześciu najlepszych

oraczy do finału wojewódzkiego, który odbył się 4 września na polach Podlaskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Szepietowie. Nagrody uczestnikom konkursu zakupiono ze środków Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich „Identyfikacja i analiza możliwych do przeniesienia dobrych praktyk w zakresie rozwoju obszarów wiejskich oraz przekazanie informacji na ich temat”.

Konkursy, w których realizacji uczestniczy PODR miały na celu nie tylko popularyzację nowoczesnych, ciekawych rozwiązań technologicznych i upowszechnianie dobrych praktyk, ale również zwrócenie uwagi na potencjał rozwojowy podlaskich gospodarstw.

Lp.	Nazwa konkursu	Liczba zgłoszeń	Wykonanie
1. (MDW/IP)	Farmer Roku 2011	14	10
2. (SPR/PZ)	Ogólnopolskiego Konkursu na Hodowcę i Fermę Bydła Mlecznego i Mięsnego – współorganizacja	7	9
3. (SPR/PZ)	Ogólnopolskiego Konkursu Producent Trzody Chlewnej – współorganizacja	3	3
4. (BHP)	Bezpieczne gospodarstwo rolne – współorganizacja	6	6
5. (SPR/OŚ)	Najlepsze gospodarstwo ekologiczne	14	13

W 2011 roku odbyły się imprezy przewidziane w kalendarzu imprez PODR, tj.: Wiosenne Targi Ogrodnicze i Targi Pszczelarskie, Podlaskie Targi Budownictwa Wiejskiego, Zielona Gala, Targi AgroEkoTurystyczne, XVIII Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych i Dni z Doradztwem Rolniczym, Dzień Kukurydzy oraz Targi Ogrodnicze „Jesień w Sadzie i Ogrodzie”. Oszacowano, że imprezy odwiedziło ponad 154 tys. zwiedzających.

16-17 kwietnia odbyły się Wiosenne Targi Ogrodnicze, którym towarzyszyły Targi Pszczelarskie. Na około 200 stoiskach przedstawiono bogatą ofertę kwiatów, krzewów, drzew, nasion, nawozów i podłoży. Imprezę odwiedziło około 15 tysięcy zwiedzających.

Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie w dniach 21-22 maja 2011 roku po raz szósty zorganizował pokazy zbioru i konserwacji pasz z użytków zielonych w ramach imprezy Zielona Gala 2011. Jednocześnie odbywały się Podlaskie Targi Budownictwa Wiejskiego, podczas których prezentowano najnowocześniejsze rozwiązania konstrukcyjno-budowlane. Zainteresowanie wzbudzały również stoiska, na których prezentowano materiały budowlane i instalacyjne, pokrycia dachowe i materiały wykończeniowe. W imprezie wzięło udział około 20 tysięcy rolników.

W dniach 25-26 czerwca 2011 r. odbyła się XVIII Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych. Na powierzchni ponad 10 hektarów zaprezentowało się ponad 300 wystawców. Do wyceny stanęło ponad 260 zwierząt. Podczas Wystawy w ramach przedsięwzięć edukacyjnych oraz konsultacji tematycznych zorganizowano blok seminaryjny, który miał na celu wymianę doświadczeń oraz promocję i upowszechnianie nowoczesnych technik chowu zwierząt. Imprezę odwiedziło około 100 tysięcy zwiedzających.

Po raz trzeci PODR w Szepietowie zorganizował w Augustowie, targi AgroEkoTurystyczne, promujące rolnictwo ekologiczne oraz działalność agroturystyczną. Produkty wystawiało ponad 80 wystawców, a Targi te zgromadziły na augustowskim rynku ok. 5 tys. osób.

Po raz dziesiąty, zorganizowano w Szepietowie Podlaski Dzień Kukurydzy. To impreza głównie o charakterze edukacyjnym, która miała na celu zaprezentowanie najnowszych technologii produkcji i zbioru kukurydzy, a także pomoc rolnikom w rozwiązywaniu problemów, z jakimi spotykają się w trakcie uprawy. Impreza zgromadziła ok. 5 tys. rolników.

28 sierpnia 2011 PODR w Szepietowie zorganizował stoisko z wystawą płodów rolnych na Dożynkach Wojewódzkich w Mońkach. Stoiska PODR organizowane były również na dożynkach powiatowych i gminnych oraz na 21 imprezach lokalnych (m. in. Aukcja ogierów w Mońkach, Wystawa koni hodowlanych w Siemiatyczach, Międzynarodowe Siemiatyckie Targi Pogranicza, Dni pola w Sokółce, Ogólnopolskie Dni Truskawki w Korycinie, Biesiada miodowa w Kurowie).

15 i 16 października 2011 roku można było zapoznawać się z ofertą wystawienniczą Targów Ogrodniczych "Jesień w sadzie i ogrodzie". Na ponad 100 stoiskach zaprezentowano szeroki wybór materiału roślinnego. Targi odwiedziło ok. 7 tys. zwiedzających.

Wszystkim imprezom organizowanym w Szepietowie towarzyszyły warsztaty przybliżające proces techniczny tłoczenia i estryfikacji oleju rzepakowego na bazie urządzeń PODR w Szepietowie.

Lp.	Nazwa	Termin
1. (SPR/PR, SPR/PZ)	Wiosenne Targi Ogrodnicze i Targi Pszczelarskie	16-17 IV
2. (DZE, SPR/PZ)	Podlaskie Targi Budownictwa Wiejskiego, Zielona Gała	21-22 V
3. (SPR/PZ)	XVIII Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych i Dni z Doradztwem Rolniczym	25-26 VI
4. (SPR/OŚ, DZP/GA)	Targi AgroEkoTurystyczne - Rynek Zygmunta Augusta w Augustowie	9-10 VII*
5. (SPR/PR, SPR/PZ)	Podlaski Dzień Kukurydzy, IV Konkurs Orki	4 IX
6. (SPR/PR, SPR/PZ)	Targi Ogrodnicze „Jesień w sadzie i ogrodzie”	15-16 X
7. (SPR/PR)	Wystawy produktów rolnych na dożynkach i imprezach lokalnych	VIII-IX

* nastąpiła zmiana terminu w stosunku do pierwotnie planowanego ze względów technicznych i organizacyjnych

Doskonalenie zawodowe kadry doradczej

Doskonalenie zawodowe kadry doradczej w 2011 r. przedstawia poniższe zestawienie

Lp.	Forma doskonalenia	Liczba uczestników	
		plan	wykonanie
1	Kursy:		
	– Minimalne wymagania wzajemnej zgodności (cross – compliance) w gospodarstwie rolnym	wg potrzeb	1
	– Operator kombajnu zbożowego	wg potrzeb	2
	– Podatek VAT w rolnictwie	wg potrzeb	0
	– Kurs komputerowy	wg potrzeb	0
2	Seminaria i warsztaty szkoleniowe:		
	– Wymagania wynikające z zasady wzajemnej zgodności (cross – compliance)	130	165*
	– Wypełnianie wniosków o płatności bezpośrednio oraz wniosków i niezbędnej dokumentacji z działań PROW	70	152
	– Zakładanie i prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego	2	0**
	– Seminarium dla doradców rolnośrodowiskowych	100	75
	– Szkolenie z zakresu sporządzania planów nawozowych (programy komputerowe)	40	40
3	Kształcenie na odległość:		
	– Zarządzanie finansami i korzystanie z bankowości elektronicznej	wg potrzeb	0***
	– Ekonomika, zarządzanie i technologia w rolnictwie	wg potrzeb	0***
	– Wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	wg potrzeb	0***

* Szkolenie z tej tematyki odbyło się w formie e-learningowej.

** Niewystarczająca ilość chętnych by zorganizować szkolenie.

*** Kształcenie na odległość w 2011 r. obejmowało inną tematykę niż ww. (doradcy przeszkolili się w zakresie „Zasada wzajemnej zgodności – wymogi i normy” oraz „Zmiany w Programie rolnośrodowiskowym w ramach PROW 2007-2013”).

Pozaplanowo zrealizowano następujące formy doskonalenia zawodowego kadry doradczej:

- warsztaty „Wybrane aspekty uprawy zbóż ozimych i rzepaku” – 14 osób,
- seminarium „Metodyka doradztwa w zakresie cross-compliance” – 38 osób,
- seminarium „Upowszechnianie projektu partnerskiego Leonardo da Vinci pt. „ustawiczne kształcenie zawodowe kadry doradczej zaangażowanej w rozwój obszarów wiejskich w państwach regionu bałtyckiego” – 63 osoby,
- kurs internetowy – „Zmiany w programie rolno środowiskowym w ramach PROW 2007-2013” – 99 osób,
- szkolenie „Program rolnośrodowiskowy” w ramach PROW 2007-2013” – 7 osób,
- seminarium „Podatek dochodowy dla rolników 2011-2012” – 53 osoby.

Kadra doradcza brała udział w 88 różnych formach kształcenia organizowanych m. in. przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Regionalne Ośrodki Europejskiego Funduszu Społecznego, Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB Warszawa (248 osób).

W 2011 roku doskonalenie zawodowe kadry doradczej zostało w znaczący sposób ograniczone. Zrealizowane zostały jedynie tematy mające bezpośredni wpływ na jakość zadań wykonywanych przez doradców PODR.

Projekty ujęte w planie

Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego współuczestniczył w realizacji i pozyskiwał projekty do realizacji w ramach środków krajowych i unijnych.

W roku 2011 były realizowane następujące projekty:

Lp.	Nazwa działania	Zrealizowano	Wartość
1. (DZP/ PP)	POKL, Działanie 8.1.2 – Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie – „ Cztery Horyzonty - reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa w oparciu o walory turystyczne i kulturowe ich miejsca zamieszkania ” – 4 szkolenia (40 godz.) „Organizator turystyki wiejskiej” – 2 szkolenia (40 godz.) „Animador kulturalny”	4/60 osób 1/16 osób	<i>Ogółem PODR</i> 312 600 zł 82 622,03 zł
2. (DZP /PC)	Leonardo da Vinci – projekt partnerski „Ustawiczne kształcenie kadry doradczej zaangażowanej w rozwój obszarów wiejskich państw regionu bałtyckiego	Realizacja do 30.07.2011	łącznie 18000 euro
3. DZP/ PP)	PROW, Działanie 111 „Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie” - „Zasady otrzymywania dopłat bezpośrednich a obowiązek spełniania przez gospodarstwo zasad wzajemnej zgodności ze szczególnym uwzględnieniem programów zwalczania chorób zakaźnych w województwie podlaskim”	168 szkoleń dla 2978 osób	<i>Ogółem PODR</i> 1 439 855 zł 742243 zł

Zakończony w połowie 2011 r. projekt „Cztery Horyzonty - reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa w oparciu o walory turystyczne i kulturowe ich miejsca zamieszkania” realizowany był w partnerstwie z Białostocką Fundacją Kształcenia Kadr (BFKK) partnerem wiodącym. Wartość ogółem projektu: 1 199 996 zł; w tym PODR 312 600 zł. Projekt był realizowany w okresie od 01.01.2010 do 30.06.2011. Wszystkie zakładane działania i wskaźniki zrealizowano. Była to czwarta edycja regionalnego projektu realizowanego w ramach POKL Działanie 8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie. Dotychczas zrealizowano:

- Nowe Horyzonty – okres realizacji 2005-2007 (tylko BFKK)
- Nowe Horyzonty 2 – okres realizacji 2006-2008 (BFKK i PODR)
- Nowe Horyzonty 3 – okres realizacji 2008-2009 (BFKK i PODR)

Celem projektu „Cztery Horyzonty” była reorientacja zawodowa 400 rolników i domowników z województwa podlaskiego w kierunku zawodów i usług związanych z walorami turystycznymi i kulturowymi miejsca zamieszkania. Projekt obejmował poradnictwo zawodowe wyjazdy studyjne, szkolenia grupowe i szkolenia indywidualne (28 szt.) w tym:

- szkolenia kulinarne „Kucharz regionalny”, „Pracownik agroturystyki z elementami małej gastronomii, obsługi klienta i recepcji”, „Organizator turystyki wiejskiej”,
- szkolenia transportowe (prawo jazdy kat. D, D1+E),
- szkolenia opiekuńcze i rehabilitacyjne „Opieka nad osobami starszymi z elementami rehabilitacji”,
- szkolenia budowlane „Robotnik ogólnobudowlany ze specjalnością zdun, dekarz, stolarz, kowal”, „Aranżacja ogrodów i terenów zielonych”,
- szkolenia indywidualne – operator wózków widłowych, operator maszyn ciężkich, spawacz, piekarz, wędliniarz i inne.

W ramach realizacji projektu w 2011 roku PODR w Szepietowie przeprowadził 5 szkoleń 40-godzinnych, które ukończyło 75 osób, w tym: „Animator kulturalny” – 1 szkolenie dla 16 osób i „Organizator turystyki wiejskiej” – 4 szkolenia dla 59 osób.

W roku 2011 kontynuowano realizację projektu szkoleniowego pod tytułem „Zasady otrzymywania dopłat bezpośrednich a obowiązek spełniania przez gospodarstwo zasad wzajemnej zgodności ze szczególnym uwzględnieniem programów zwalczania chorób zakaźnych w województwie podlaskim”. Projekt realizowany w ramach umowy zawartej 06.08.2010 z Fundacją Programów Pomocowych dla Rolnictwa FAPA i finansowany z PROW, Działanie 111 „Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie”. W 2011 r. zorganizowano i przeprowadzono łącznie 198 dwudniowych szkoleń (14 szkoleń zorganizowano dodatkowo), w których uczestniczyło 3536 osób. Z czego PODR przeprowadził 168 szkoleń i przeszkolił 2978 osób, a Podlaska Izba Rolnicza 31 szkoleń, w których uczestniczyło 558 osób. W skutek powstałych podczas realizacji operacji oszczędności, zaplanowano zwiększenie celu projektu. Dodatkowo zostanie zorganizowanych i przeprowadzonych 38 szkoleń i przeszkolonych 684 osoby. Po korekcie planu przewiduje się przeprowadzenie łącznie 284 szkoleń i przeszkolenie 5146 osób. Projekt zostanie zakończony w I połowie 2012 roku.

Projekt partnerski programu Leonardo da Vinci pt.: „Ustawiczne doskonalenie zawodowe kadry doradczej zaangażowanej w rozwój obszarów wiejskich w państwach Regionu Bałtyckiego” realizowany był przez doradców z Polski, Litwy i Łotwy. Realizację rozpoczęto jeszcze w roku 2009, a zakończenie nastąpiło w lipcu 2011 roku. Projekt miał na celu:

- promocję wymiany informacji na temat innowacji i dobrych praktyk w wybranych sektorach obszarów wiejskich, w tym w doradztwie rolniczym,
- wzmacnianie kompetencji doradców rolniczych poprzez współuczestnictwo w spotkaniach, przygotowujących do rozwiązywania problemów metodą projektową,

- stworzenie sieci instytucji doradczo-szkoleniowych pomiędzy państwami nadbałtyckimi w ramach wspólnej strategii działania.

Międzynarodowa grupa doradców w ramach projektu realizowała wspólne szkolenia, wizyty w krajach partnerów oraz działania lokalne polegające na wypracowaniu wspólnych narzędzi doradczych. Pierwsze działania projektowe (wizyta studyjna) odbyła się w dniach 21-25 września 2009 w Szepietowie. W 2010 roku miały miejsce wyjazd studyjny na Łotwie (26–30 kwietnia) i Litwie (6 – 10 września). W 2011 r. sfinalizowano opracowanie końcowych produktów projektu, w tym raportu współpracy między partnerami.

Projekty nieujęte w planie

Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego współuczestniczy w realizacji i pozyskiwał nowe projekty do realizacji w ramach środków krajowych i unijnych.

Lp.	Nazwa działania	Zrealizowano	Wartość ogółem (zł)
1. (DZP/ PP)	„REORIENTACJA – wsparcie doradcze i szkoleniowe osób odchodzących z rolnictwa” - POKL, Działanie 8.1.2 – Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie. - poradnictwo zawodowe (osób) - szkolenia własne (40-godzinne) - szkolenia zlecone (90-godzinne)	288 4 3	Ogółem PODR 1 034 310,00 204 302,98
2. (SPR/ OŚ)	"Alternatywne źródła energii i ich zastosowanie" - szkolenia w ramach projektu współfinansowanego ze środków EFRROW w ramach PROW 2007-2013 w zakresie działania "Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie", wdrażanego przez Fundację Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA	4/160 uczestników Kontynuacja w I i IV kwartale 2012 r.	59 692
3. (MDW)	Szkolenia w ramach umowy z Gminą Szepietowo pt.: „Realizacji kompleksowego projektu z zakresu gospodarki odpadami w Gminie Szepietowo” – realizowanych w ramach projektu współfinansowanego z RPO Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013 – kontynuacja z roku 2011	24/203 uczestników Kontynuacja w I i II kwartale 2012 r.	21 600

Dodatkowo:

Od 01.07.2011 r. rozpoczęto samodzielnie realizację nowego projektu „REORIENTACJA – wsparcie doradcze i szkoleniowe osób odchodzących z rolnictwa”, POKL, Działanie 8.1.2 – Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie. Wartość projektu 1 034 310,00 zł. Projekt zakłada poradnictwo i szkolenia zawodowe dla 420 osób rolników i domowników opłacających składkę (KRUS). W ramach tego projektu zakłada się zorganizowanie i przeprowadzenie 17 szkoleń własnych i 18 szkoleń zleconych. W 2011 r. zrealizowano:

1. Poradnictwo zawodowe:
 - 216 godzin poradnictwa „Wybór zawodu” dla 108 osób,
 - 64 godzin poradnictwa „Warsztaty Rynku Pracy” dla 96 osób,
 - 168 godzin poradnictwa „Plan” dla 84 osób.
2. Szkolenia własne - 4 szkolenia 40-godzinne, w tym 2 szkolenia „Architekt ogrodów”, 1 szkolenie „Pracownik branży turystycznej”, 1 szkolenie „Kucharz regionalny”.
3. Szkolenia zlecone - 3 szkolenia 90-godzinne „Pracownik branży turystycznej”.

Łącznie szkolenia ukończyło 84 osoby.

W połowie roku 2011 powstałe Konsorcjum instytucji doradczych województwa warmińsko-mazurskiego i podlaskiego opracowało wspólnie i złożyło projekt szkoleniowy pt.: "Wymogi wzajemnej zgodności dla gospodarstw ubiegających się o płatności bezpośrednie oraz niektóre płatności nieinwestycyjne w ramach programu rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013". Złożenie projektu było odpowiedzią na ogłoszony przez Fundację Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA konkurs, na realizację projektów w ramach PROW, Działanie 111 "Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie". W skład Konsorcjum weszły Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego (Lider konsorcjum), PODR w Szepietowie, Podlaska Izba Rolnicza i Warmińsko-Mazurska Izba Rolnicza. Wartość projektu to 2 070 000 zł. Celem projektu jest przeprowadzenie 205 szkoleń 14-godzinnych i przeszkolenie 4100 rolników. Z czego PODR przeprowadzi 84 szkolenia dla 1680 rolników w ramach budżetu wynoszącego 722 827 zł. Konkurs został rozstrzygnięty i podpisano umowę na realizację. Projekt będzie realizowany w II połowie 2012 i I połowie 2013 roku.

PODR w Szepietowie wspólnie ze Stowarzyszeniem Rozwoju Regionalnego w Korycinach przeprowadził dwudniowe szkolenie na temat możliwości korzystania z pomocy finansowej w ramach PROW 2007-2013 w branży zielarskiej dla 82 uczestników.

KSOW

Misją Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW) jest stworzenie podmiotom zaangażowanym w rozwój obszarów wiejskich (w tym PODR) przyjaznej platformy współpracy i wymiany doświadczeń w zakresie rozwoju obszarów wiejskich z wykorzystaniem instrumentów PROW 2007-2013 i programów operacyjnych w ramach polityki spójności. Działania KSOW w województwie podlaskim koordynuje Sekretariat Regionalny funkcjonujący w ramach Urzędu Marszałkowskiego. W „Planie działania KSOW” w naszym województwie przyjętym do realizacji w roku 2011 znalazły się zadania zaproponowane przez PODR.

Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepletowie realizował z dofinansowaniem w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich następujące zadania:

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (w zł)
DZIAŁANIE KSOW: Identyfikacja i analiza możliwych do przeniesienia dobrych praktyk w zakresie rozwoju obszarów wiejskich oraz przekazanie informacji na ich temat		
1. (DZP/GA)	Konkurs na najciekawszy projekt z zakresu turystyki wiejskiej zrealizowany z udziałem funduszy unijnych	31 000,01
2. (DZP/GA)	Cykl warsztatów dotyczących ginących zawodów i kultury Podlasia na obszarach wiejskich "Ocalić od zapomnienia - ginące zawody i kultura Podlasia na obszarach wiejskich"	17 383,25
3. (SPR/PZ)	Seminarium informacyjne na temat „Kontrolowana wymiana matek pszczelich w pasiece”	2 484,00
4. (MDW/IP)	Konkurs Podlaska Agroliga	14 945,46
5. (SPR/PR)	Konkurs orki (IV Wojewódzki konkurs Orki Pługami Tradycyjnymi)	32 932,27
6. (DZE)	„Analiza zmiennych kosztów produkcji – 2010 r.”	3 261,04
7. (DZP/PC)	Konkurs „Przyjazna wieś”	24 915,90
8. (SPR/PR)	Analiza kierunków rozwoju i aktualna sytuacja w rolnictwie na terenie województwa podlaskiego	34 978,98
DZIAŁANIE KSOW: Przeniesienie dobrych praktyk oraz projektów innowacyjnych, organizacja wymiany doświadczeń i „know-how”		
9. (DZP/OŚ)	Konkurs na najlepsze gospodarstwo ekologiczne	30 454,60
10. (DZP/PC)	Wyjazd studyjny dotyczący ekologii i agroturystyki	22 662,46
11. (DZP/PC)	„Seminarium wyjazdowe dotyczące rozwoju wsi”	13 192,68
12. (SPR/PZ)	Przedsięwzięcie edukacyjne polegające na organizacji XVIII Regionalnej Wystawy Zwierząt Hodowlanych Szepletowo 2011	107 250,83

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (w zł)
DZIAŁANIE KSOW: Pomoc techniczna dla współpracy międzyterytorialnej i transgranicznej		
13. (DZP/PC)	Wyjazdowe spotkania szkoleniowo – informacyjne dla liderów i członków grup producenckich	19 250,77
Razem		354 712,25

Wnioski z realizacji zadań w 2011 roku

Obecnie w ramach Wspólnej Polityki Rolnej obowiązuje powiązanie otrzymania płatności bezpośrednich z obowiązkiem spełniania minimalnych zasad wzajemnej zgodności. Dla wielu rolników spełnienie tych wymogów jest dużym wyzwaniem i obciążeniem. Dlatego głównym zadaniem Ośrodka jest pomoc doradczą rolnikom w dostosowaniu gospodarstw do spełnienia wymogów wzajemnej zgodności. W celu ułatwienia producentom rolnym przystosowania gospodarstw do wymogów kontynuowano w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 działanie „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów”. Pomoc jest przyznawana i wypłacana na pokrycie kosztów usług doradczych świadczonych przez uprawnione podmioty doradcze. Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepletowie jest uprawnionym podmiotem doradczym, dysponującym odpowiednio przygotowaną kadrą doradczą i oferuje rolnikom pomoc w zakresie oceny gospodarstwa pod względem zgodności z wymaganiami.

Zakres zadań określonych zasadą wzajemnej zgodności upoważnia do stwierdzenia, że w dającej się przewidzieć perspektywie podstawową formą pracy doradczej będzie doradztwo indywidualne - bezpośrednio w gospodarstwie rolnym.

Większe zainteresowanie rolników rezygnacją z systemu ryczałtowego i przechodzeniem na zasady ogólne, jest szukaniem możliwości obniżenia kosztów prowadzonej działalności, dzięki odzyskiwaniu części płaconego podatku.

Systematyczny wzrost cen środków do produkcji roślinnej, w tym również materiału siewnego oraz niekorzystne zjawiska pogodowe sprawiają, że rolnicy coraz częściej potrzebują doradztwa technologicznego oraz poszukują odmian sprawdzonych w warunkach województwa podlaskiego. W związku z tym bardzo zasadne jest prowadzenie doświadczeń polowych oraz wdrożeń.

W 2011 roku zauważalnym stało się zainteresowanie tworzeniem przez producentów rolnych własnych struktur gospodarczych takich jak grupy producenckie. Wprawdzie w Rejestrze Grup Producentów Rolnych Marszałka Województwa Podlaskiego przybyła tylko 1 organizacja (na koniec roku 2011 ww. Rejestrze odnotowano 22 wpisy), powstało kilka grup inicjatywnych, a dla trzech opracowywana jest dokumentacja. Poza drobiarstwem ilość i tempo powstawania grup jest na pewno dużo za małe w porównaniu do możliwości i efektów jakie mogliby osiągnąć podlascy rolnicy. W nadchodzącym 2012 roku będą kontynuowane działania informacyjne i organizacyjne zmierzające do powstawania kolejnych organizacji.

Istotnym problemem obszarów wiejskich województwa podlaskiego jest konieczność dywersyfikacji dochodów mieszkańców. Modernizujące się rolnictwo i zachodzące procesy koncentracji powiększają bezrobocie w tym również tzw. ukryte. Rozwiązaniem jest podejmowanie alternatywnych i dodatkowych działań zapewniających dochody rodzinom wiejskim. Przykładem przedsiębiorczości może być skuteczne wykorzystanie w 2011 roku środków pomocowych w ramach działania PROW 2007–2013 „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” i „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”. Wielu beneficjentom tych działań pomogli specjaliści PODR. Wzrasta również zainteresowanie podejmowaniem działalności pozarolniczej. Udzielono ponad 2200 porad z tego zakresu. Również w roku 2012 będzie świadczona pomoc wszystkim zainteresowanym reorientacją zawodową.

Praca doradcza w zakresie wiejskiego gospodarstwa domowego pokazuje, że postęp w rolnictwie przekłada się na zwiększone zainteresowanie coraz nowocześniejszymi rozwiązaniami w dziedzinach towarzyszących produkcji rolniczej. Począwszy od zasad zagospodarowania zagrody wiejskiej zgodnie z Kodeksem Dobrej Praktyki Rolnej, poprzez tworzenie i funkcjonowanie kwater agroturystycznych z zapewnieniem odpowiednio wszechstronnego wypoczynku dla gości w nich przebywających, aż po promocję produktu lokalnego, regionalnego kulinarnego i rękodzieła wzrasta zapotrzebowanie na specjalistyczne doradztwo. Nowością jest organizowanie gospodarstw edukacyjnych. W 2012 PODR będzie kontynuował podjęte zadania upowszechnieniowo-doradcze w tym zakresie.

W roku 2011 wszystkie Lokalne Grupy Działania w województwie podlaskim realizowały swoje Lokalne Strategie Rozwoju, ogłaszając konkursy na projekty wynikające z LSR. Specjaliści PODR z różnym skutkiem włączali się w ten jeszcze nowy w naszym województwie nurt obywatelskiej aktywności. Powodem nie zawsze satysfakcjonującego uczestnictwa był między innymi fakt małego zapotrzebowania ze strony LGD. Są jednak przykłady owocnej współpracy np. z LGD Kraina Bobra, Brama na Bagna, Tatarski Szlak. W roku 2012 działania zmierzające do zwiększenia współpracy PODR z LGD będą kontynuowane.

Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie ubiegał się w 2011 roku o dofinansowanie w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich części realizowanych przedsięwzięć. Ośrodek był aktywnie zaangażowany w rozwój obszarów wiejskich szczególnie w zakresie: identyfikacji i analizy możliwych do przeniesienia dobrych praktyk w zakresie rozwoju obszarów wiejskich oraz przekazywanie informacji na ich temat, przeniesienia dobrych praktyk oraz projektów innowacyjnych, organizacja wymiany doświadczeń i know-how oraz pomocy technicznej dla współpracy międzyterytorialnej i transgenicznej.

Wszystkie zrealizowane zadania przez PODR są dostosowane do potrzeb praktyki rolniczej województwa podlaskiego i wynikają z zapotrzebowania zgłaszanego przez rolników. Zadania upowszechnieniowe realizowane są zgodnie z założeniami i obejmują szeroki zakres tematyczny, dotyczący produkcji roślinnej, zwierzęcej, doświadczałnictwa, ekologii i ochrony środowiska, przedsiębiorczości i wiejskiego gospodarstwa domowego oraz ekonomiki.

Objaśnienia zastosowanych zapisów i skrótów:

* skróty nazw działów/sekcji na podstawie Rzeczowego Wykazu Akt, w celu ułatwienia identyfikacji zadań nadzorowanych przez poszczególne komórki organizacyjne Podlaskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Szepietowie (PODR):

SPR/PR – Sekcja Produkcji Roślinnej,

SPR/PZ – Sekcja Produkcji Zwierzęcej,

SPR/DT – Sekcja Doświadczalnictwa Terenowego,

DZE – Dział Ekonomiki,

SPR/OŚ – Sekcja Ekologii i Ochrony Środowiska,

DZP/GA – Sekcja Wiejskiego Gospodarstwa Domowego i Agroturystyki,

DZP – Dział Przedsiębiorczości, Wiejskiego Gospodarstwa Domowego i Agroturystyki,

MDW – Sekcja Metodyki Doradztwa i Szkoleń,

MDW/IP – Sekcja Wydawnictw i Promocji.

** wg potrzeb – zakres wyrażony tym określeniem oznacza, że zadania będą realizowane proporcjonalnie do zainteresowania rolników i mieszkańców obszarów wiejskich oraz możliwości kadrowych PODR.

